

ALUMINIJ

Glasilo delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kídríčevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO
Urejuje uredniški odbor:
predsednik Marjan Bizovičar, člani: Vida Detiček,
Anica Klajnšek, Anton Kozderc, Ivan Mžera, Franc
Meško, Simon Pešec, Ivan
Tušek, Franc Vrlič, Mirko
Zupanič
Odgovorni urednik:
Inž. Stane Tonejc
Naslov uredništva:
Aluminij Kidričevo
Tekoči račun pri NB Ptuj
604-19-1-320
Telefon 3 10 95/240
Rokopisov ne vračamo
Tisk: tiskarna časopisnega
podjetja »Mariborski tisk«
Maribor

Št. 4

APRIL 1964

LETNIK II.

1. MAJ - PRAZNIK DELA

Proslavitev praznika dela navadno izkoristimo za temeljit prikaz naporov in uspehov boja in dela delavskega razreda. Še posebej smo tega lahko veseli delovni ljudje Jugoslavije, ki na ta dan prikazujemo rezultate dela v svobodni domovini, upravljani po delovnih ljudeh.

Zato je prvomajska parada pri nas parada delovnih uspehov, zdravja in zadovoljstva. V mnogih deželah pa praznujejo Prvi maj kot koncesijo, prejšeto od ka-

reda in je kot takšna objektivno pogojena. Marsikje ustvarjajo to neenotnost še nerešena nacionalna vprašanja ali pa diskreditiranost posameznih sindikalnih vodstev, kot je to primer v Združenih državah Amerike.

Vsekakor pa je delavskemu razredu potrebna vsaj tolikšna enotnost, kolikršna vlada med različnimi funkcijami buržoazije. Z dolgotrajnimi izkušnjami se je buržoazija naučila odkrivati tiste elemente sodelovanja, ki omogo-

leta kljub podpisu skupne deklaracije.

Prva smer zagovarja postopen prehod v socializem in preobrazbo družbe, ki mora upoštevati vse specifične pogoje nekega področja ali dežele. Druga smer pa zastopa mišljenje, da je revolucija lahko izvedena samo z oboroženo borbo, nasiljem, nuklearno vojno itd. Kitajski voditelji so v obrambo te svoje druge smeri med drugim tudi citirali Lenina, ki pravi, da je potrebno

toda ne za ceno svetovnega pokola, ampak s pomočjo politike miru, borbe za mir in aktivno koeksistenco. Prav gotovo bi se ves delavski razred vključno z delavci Kitajske lepo zahvalil za tak socializem, ki bi bil posledica termonuklearne vojne z vsemi razrušenimi mesti, pobitimi ali pa bolnimi, z radioaktivnimi žarki opečenimi, neplodnimi, z novotvorbami okuženimi ljudmi, vred.

Svoje nazore so kitajski voditelji in ideologi razkrili tudi pri kritiki naše ustave, predvsem pa pri predstavljanju naše ustave kitajski javnosti. V poročilu agencije HSINHUA je o naši ustavi med drugim rečeno: »Na področju zunanje politike nova ustava imperializma in borbe proti imperializmu sploh ne omenja, navdušeno pa zahteva vzpostavljanje in razvijanje vsakršne oblike mednarodnega sodelovanja, najširšo in najsvobodnejšo izmenjavo materialnih in duhovnih dobrin, svobodno izmenjavo informacij in razvijanje drugih odnosov, razvijanje obsežnega sodelovanja in zblizevanja z vsemi narodi v skladu z naprednimi težnjami človeštva, da bi ustvarilo svobodno skupnost vseh ljudi na svetu!« (Citirano iz diskusije tov. Dobričovič Vidiča na V. plenumu CK ZKJ.)

Avtorjem tega komentarja je očitno napoti naše navdušenje, da bi bila svobodna skupnost vseh ljudi na svetu, najširše mednarodno sodelovanje na vseh področjih življenja svobodoljubnih delovnih ljudi sveta itd. lahko cilj in pravzaprav glavni smoter zunanje politike neke neangažirane socialistične dežele.

Takšno politiko istovetiti z vdiranjem imperializmu je skrunitev vseh idealov, za katere so padli proletarci v Lyonu, pariški komunisti, boljševiki Oktobrske revolucije, proletarci Španije, pri nas in prav tako v sami Kitajski.

Takšni in podobni anahronizmi in nesoglasja med socialističnimi deželami, delavskimi gibanji, sindikalnimi organizacijami močno zavirajo hitrejšo in temeljitejšo socializacijo vsega sveta. Vsekakor bi gornjemu pisanju lahko veljal občutek, da je za uvod v praznovanje neprimerno. Mo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ob enajsti obletnici smrti Borisa Kidriča - Petra

Rodil se je 10. aprila 1912 na Dunaju — umrl 11. aprila 1953 v Beogradu.

Kot študent je bil že predan borec za delavske pravice. Od leta 1928 je bil član SKOJ. Novembra 1929. leta je bil aretiran in obsojen na eno leto zapora. Kazen je prestajal v mariborski kaznilnici. Takoj po izpustitvi je začel obnavljati razbite partijske organizacije in tako postavljati stike med celicami, ki so pod udarcem šestojanuarske diktature ostale brez veze. Formiral je začasno pokrajinsko vodstvo KPJ, katero je v sredini leta 1932 preraslo v KPJ za Slovenijo. S svojim neumornim delom in predanostjo partiji je vedno več doprinal k razvoju in utrjevanju delavskega gibanja. Postal je sekretar CK SKOJ in kandidat CK KPJ. V Zagrebu je organiziral IV. državno konferenco SKOJ, na kateri prvič razvije idejo o široki mladinski fronti. Vodil je delegacijo na IV. kongres komunistične mladinske internacionale v Moskvo. Od tam je odšel na Dunaj, kjer so ga ponovno aretirali in eno leto zaprli. Po pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

pitalista, v nekaterih deželah pa celo ilegalno, v neprestanem strahu pred policijskimi ali drugimi represalijami.

Mednarodno delavsko gibanje, katerega med drugim simbolizira tudi praznovanje Prvega maja, je tako kvalitetno in tako široko, da morajo z njim resno računati ne samo posamezni kapitalisti in lastniki tovarn ali delnic, ampak že celotne državne formacije. Le v državah najhujšega terorja in diktature, kot so Španija, Portugalska, je trenutno vloga proletariata enako nepomembna, kot je v teh deželah nepomembna in zatirana sleher na svobodoljubna akcija in misel. Prav gotovo pa je prav v tej negaciji človeškega dostojanstva in osnovnih človeških pravic propad teh režimov, propad, ki bo tem silovitejši, kolikor je sedaj nevarnejši teror.

Zal hromi moč mednarodnega delavskega gibanja neenotnost, ki je delno logična in opravičljiva glede na nastanek. Nastala je predvsem zaradi objektivnih zakonitosti sodobnega družbenega gibanja in družbenega položaja različnih plasti delavskega raz-

čajo doseči enotnost v bistvenih vprašanjih njenih razrednih interesov in pridobitev. To ji uspeva kljub različnim in pogosto globokim nasprotnim interesom teh razrednih funkcij.

Delavski razred pa je kot vplivna sila, posebno pa še kot vladajoča družbena sila, v mnogih deželah — točneje v večini dežel — še mlad, brez potrebnih izkušenj. Od tod izvira pojav, da vlada v vrhovih posameznih delov delavskega gibanja še globoko nerazumevanje družbenega pomena boja za to ali ono obliko enotnosti delavskega gibanja in progresivnih sil. Zato lahko pride do tako globokih razdorov tudi med socialističnimi deželami, kjer vlada delavski razred oziroma kjer kakšen drug razred sploh več ne obstaja in državo upravljajo delovni ljudje. V mislih imam predvsem spor med Kitajsko in ostalimi socialističnimi deželami in še posebej spor z Jugoslavijo.

Čedalje očitnejše postaja dejstvo, da sta se v mednarodnem delavskem gibanju izoblikovali dve smeri, ki sta bili očitni že na moskovskem posvetovanju 1960.

novo družbo zgraditi na ruševinah kapitalizma.

Nam vsem je jasno, da pomenijo te ruševine kapitalizma zrušene kapitalistične odnose, ki so zavirali družbeni razvoj, zrušeno izkoriščanje človeka po človeku, zrušene lastniške odnose med proizvodjalnimi sredstvi in človeškim delom ter predvsem ovrdenotenim presežnim človeškim delom. Na vsak način pa mora nova družba podedovati najboljše, kar je pustila kapitalistična družba; najboljše tradicije, vredne materialne in kulturne dobrine in včasih celo družbeno-sociološke dobrine, ki jih mora potem razvijati dalje v socialistični družbi zopet na višjo raven — komunizem. Kitajski voditelji pa bi radi vrgli nekaj vodikovih bomb, radi bi atomsko vojno, v kateri bi bilo mnogo pobitih kapitalistov in mnogo ali vse razrušeno, kar je kapitalističnega, ostali pa bi samo komunisti in počiščeno polje, pripravljeno za gradnjo socialističnih objektov.

Vsekakor je absurd takšnih ambicij očiten. Na vsak način je mogoče rušiti kapitalistični sistem in ga je potrebno zrušiti,

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA IN NJIHOVIM
SVOJCEM TER UPOKOJENCEM IN NJIHOVIM
SVOJCEM ŽELIMO VESELO PRAZNOVANJE

1. MAJA

- DELAVSKI SVET
- UPRAVNI ODBOR
- UPRAVA
- TOVARNIŠKI ODBOR SINDIKATA
- TOVARNIŠKI KOMITE ZKS
- ODBOR ZB NOV
- KOMITE ZMS
- UREDNIŠKI ODBOR

Z zasedanja delavskega sveta

V zadnjem obdobju je imel centralni delavski svet dve redni seji, in sicer 30. marca 1964 in 6. aprila 1964.

O statutu

Na seji dne 30. marca 1964 je bila osrednja točka dnevnega reda razprava o osnutku statuta našega podjetja. Centralni delavski svet je najprej poslušal poročilo predsednika komisije za izdelavo statuta Viktorja Preloga o delu komisije in o načelih, ki jih vsebuje statut. Iz poročila izhaja, da so osnutek statuta sprejeli vsi sveti proizvajalcev ekonomskih enot in proračunske enote s pripombami, ki jih je nato komisija pregledala in uskladila. Delavski svet je osnutek statuta sprejel v obliki, kot je to predlagala komisija za izdelavo statuta tako, da je po daljši razpravi izpustil 186. člen, v 48. členu osnutka je pa izpustil samo en stavek ter sklenil v takšni obliki poslati statut v smislu določil ustave SRS v obravnavo občinski skupščini Ptuj.

Centralni delavski svet je nadalje sklenil, da je osnutek statuta prepisati v popravljani obliki in ga dostaviti vsem članom delavskega sveta, tako da bodo lahko pri dokončnem sprejemu razpravljali o posameznih določilih.

Enolončnica – kmalu

Centralni delavski svet je razpravljal o programu centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani za uvedbo

enolončnice v našem podjetju. V zvezi s tem je sklenil, da je v podjetju uvesti enolončnico po drugi varianti predloga.

Istočasno je CDS odprl novo delovno mesto vodje obrata, ki ga je potrebno takoj zasedeti, tako da bo lahko pričel s pripravo za uvedbo enolončnice in sproti dajal organom delavskega samoupravljanja posamezne predloge in potrebe po sredstvih v odobritev. Upravnemu odboru pa je naročil, naj za novo odprto delovno mesto vodje obrata določi generalije, in ga pooblasti, da lahko po potrebi odobrava zasedbo ostalih delovnih mest, ki so predvidena za pripravo enolončnice.

Za potrebe prevažanja enolončnice in živil je odobril nabavo enega tovornega avtomobila TAM 2000, ki velja okrog 4 milijone dinarjev in ga je nabaviti v breme sklada skupne porabe.

Na tem zasedanju je CDS nadalje potrdil kalkulacijske cene oskrbnega dne počitniškega doma.

7,9 milijona dotacije sindikatu

Tovarniškem odboru sindikata je bila odobrena dotacija v skupnem znesku 7.917.773 din. Sindikat bo potreboval ta sredstva za kulturnoprosvetno delo, fizikalno delo, rekreacijo članstva, organizacijo političnih manifestacij, za delavski klub, naročnino časopisov, revij in še za druge zadeve.

Na tej seji je centralni delavski svet podal še soglasje k prenosu

delovnega mesta »delavec v čarni« iz elektrolize v splošni sektor.

CDS sprejel statut 6. aprila 1964

Na naslednji seji delavskega sveta, ki je bila 6. aprila 1964, je bila ponovno osrednja točka: razprava o statutu podjetja, in sicer tokrat o pripombah občinske skupščine Ptuj na naš osnutek statuta. Po skoraj triurni razpravi je centralni delavski svet sprejel statut z večino glasov in sklenil, da ga je v obliki knjižice dostaviti vsem članom našega delovnega kolektiva.

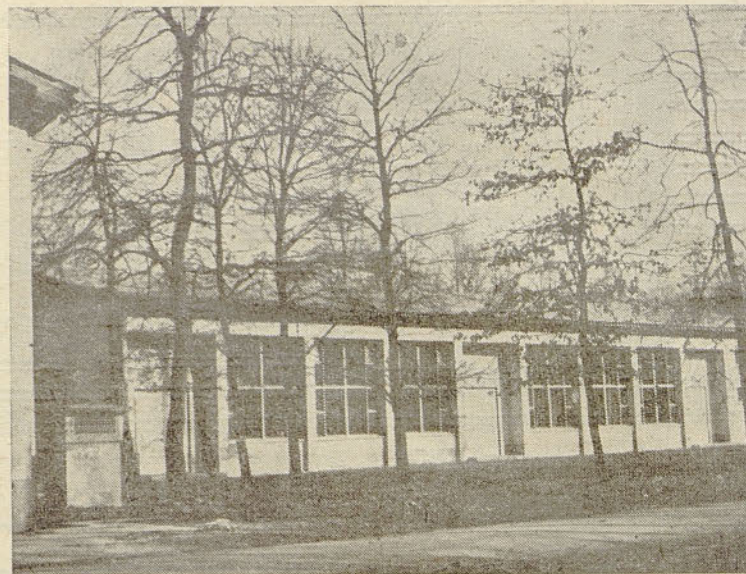
Na predlog upravnega odbora je bila preložena razprava o letnem HTV poročilu in poročilu komisije za higiensko tehnično varnost pri delu. Upravni odbor je namreč na svojo zahtevo dobil od tehničnega vodstva podjetja posebno poročilo, iz katerega izhaja, da so posamezne pomanjkljivosti, ki so navedene v HTV poročilu, že odpravljene in je stanje torej bistveno drugačno. Zaradi tega je upravni odbor predlagal HTV komisiji, da vsa poročila ponovno temeljito preštudira in jih z novimi predlogi dostavi v razpravo organom upravljanja.

Transportna sredstva – poseben problem

Organi delavskega samoupravljanja so že večkrat razpravljali o problemu transportnih sredstev v podjetju. CDS je po razpravi odobril nabavo dveh traktorjev »Ferguson«, treh traktorskih dvoosnih kiper prikolic, enega tovornega avtomobila za zunanje prevoze, dveh buldozerjev, dveh miag vozičkov, dveh viličarjev, gasilskega avtomobila in DEMAG. Istočasno je centralni delavski svet sklenil, da je najprej nabaviti tista prometna sredstva, ki so za potrebe proizvodnje najbolj nujna.

Pri izvajanju rekonstrukcije je potrebno narediti tudi takšna dela, ki niso bila predvidena v programu rekonstrukcije; zaradi tega je CDS odobril koriščenje amortizacijskega sklada za naslednja izvenprograma dela v obratu aluminija:

— za temelj žage za aluminij, izdelavo priključka industrijske vode k novemu livnemu stroju v livarni hale »B« elektrolize, izdelavo betonskih rezervoarjev za kriolitno blato pri hali »B«, za temelje za črpalke v pralcih plinov in za izdelavo kanala za

Pogled na delavsko dvorano v restavraciji v Kidričevem, v kateri so številne kulturne in zabavne prireditve za razvedrilo naših delavcev

stisnjen zrak in parovod od hale »B« do strojne delavnice v skupnem znesku 11,5 milijona dinarjev.

Centralni delavski svet je nadalje odobril dotacijo osnovni organizaciji ZVVI Kidričevo v znesku 60.000 din in foto-kino amaterskemu klubu Kidričevo 100 tisoč dinarjev.

Upravni odbor je obvestil centralni delavski svet, da je po posebnem pooblastilu odprl novo delovno mesto »vodja izmene« v EE vzdrževalnih obratov in določil generalije za delovno mesto »vodja obrata družbene prehrane«.

Sprememba pravilnika o štipendiranju

Na predlog upravnega odbora podjetja je centralni delavski svet spremenil 1. odstavek 13. člena pravilnika o štipendiranju študentov visokih in višjih šol dijakov srednjih šol. Višina štipendije znaša po tej spremembi:

- a) za I. letnik visoke in višje šole 20.000 din,
- b) za II. letnik visoke in višje šole 22.000 din,
- c) za III. letnik visoke šole 25.000 din,
- d) za IV. letnik visoke šole 28.000 din.

Štipendije za štipendiste srednjih strokovnih šol so pa: za I. letnik 10.000 din, za II. letnik 11.000 din, za III. letnik 13.000 din in za IV. letnik 15.000 din.

Štipendije v zgoraj navedenih zneskih se bodo izplačevale štipendistom od 1. maja 1964 dalje.

Zavarovanje civilne odgovornosti

Centralni delavski svet je odobril zavarovanje civilne odgovornosti, kot to predlaga Skupna zavarovalnica za okraj Maribor, in to za smrt ali poškodbo oseb do 10.000.000 din in za uničenje ali poškodbo tujih stvari do 1.000.000 din. S tem je podjetje zavarovalo riziko nezgode, ki bi se zgodila po krivdi podjetja napram članom kolektiva in tudi drugim osebam, ki se mudijo v našem podjetju.

Hišni svet Kidričevo 6 je predložil v odobritev račun za kurjavo praznega stanovanja. Delavski svet je odobril plačilo tega računa.

Takoj izdelati plan izobraževanja

Na predlog upravnega odbora je delavski svet osvojil višino formiranja sredstev za dvig strokovnih kadrov v višini 2,5% od bruto osebnih dohodkov. Istočasno je sklenil, da je treba takoj izdelati plan izobraževanja kadrov v našem podjetju, iz katerega mora biti razvidno, koliko sredstev bo potrebno za izobraževanje.

Na tej seji so bili podani odgovori na vprašanja članov delavskega sveta, ki so bila postavljena na predzadnji seji, odgovori na vprašanja, postavljena na tej seji, pa bodo podani na prihodnji seji. K.-n.

OB ENAJSTI OBLETNICI SMRTI BORISA KIDRIČA-PETRA

(Nadaljevanje s 1. strani)
stani kazni je po nalogu Partije odšel v Prago in Pariz.

Decembra leta 1939 se je vrnil v Ljubljano. Tu je bil ponovno zaprt. Po prestani kazni je bil kooptiran v CK KP Slovenije. Na V. državni konferenci KPJ v Zagrebu je imel referat. Postal je tudi član CK KPJ.

Skupno z Edvardom Kardeljem je Boris Kidrič glavni in neposredni organizator narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji. Postal je politični komisar glavnega štaba NOV in POS. Zaupano mu je bilo vodstvo nad slovensko delegacijo na zasedanju AVNOJ v Jajcu. Po osvoboditvi leta 1945 je postal prvi predsednik slovenske ljudske vlade.

Od leta 1946 je bil minister za industrijo zvezne vlade in zavzemal druge visoke položaje v okviru zveze. Ves čas po osvoboditvi je bil poslanec zvezne in republiške ljudske skupščine. Imel je čin rezervnega generalnega polkovnika. Odlikovan je z Redom narodnega heroja in drugimi najvišjimi odlikovanji.

Za izredno poštrevovalnost v izgradnji socialističnega gospodarstva je odlikovan z Redom junaka socialističnega dela. Decembra leta 1949 ga je Slovenska akademija znanosti in umetnosti imenovala za svojega rednega člana.

Že v času borbe je posvečal vso skrb in pozornost razvoju ljudske oblasti. S svojimi številnimi govori, članki in razpravami je dajal poudarek značaju in vrednotenju razvoja ljudske oblasti in prikazal njeno vlogo in nalogo.

V času ekonomskega in političnega pritiska na Jugoslavijo po letu 1948 je neumorno branil v teoriji in praksi stališče, da je neodvisnost FLRJ zagotovljena predvsem z njenimi lastnimi naporji, z gospodarsko močjo države in moralno politično enotnostjo ljudstva.

Nepopustljiva borba proti birokratizmu in državno kapitalističnim tendencam, osnovanje delavskih svetov, predaja tovarn v upravljanje neposrednim proizvajalcem, borba proti administrativnemu dušenju objektivnih ekonomskih zakonov, borba za resnično družbeno prisvajanje

presežka dela in za socialistično demokratično upravljanje, razvijanje mednarodnih ekonomskih odnosov, vse to so dela, ki bodo ostala tesno povezana z imenom Borisa Kidriča-Petra.

Naša naloga je, da naš kolektiv, kot nosilec njegovega imena, vedno krepi njegove ideje ter tako dejansko vrača skupnosti tisto, čemur je on posvetil svoje kratko življenje. S. P.

1. MAJ – PRAZNIK DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)
goče bi bilo za praznične dni primernejše opisati uspehe, ki so jih dosegli delovni ljudje Jugoslavije ali pa našega kolektiva. Morda bi bilo tudi boljše opisati rezultate in uspehe mednarodnega sodelovanja delovnih ljudi, skratka tiste sončne strani, ki dajejo vero v lepšo bodočnost in dokončno zmago napredne ideje — socialistične ideje. Ti uspehi so ogromni in so tolikšni, da je upanje delavskega razreda prešlo marsikje že v nestrpno pričakovanje. Slabosti sem tokrat opisal zato, ker nas te bolj kot uspehi in pa predvsem cilji in ideali mednarodnega delavskega gibanja obvezujejo še za bolj doledno borbo za enotnost in medsebojno razumevanje, kar bo eden najvažnejših činiteljev zmage socializma v svetu.

Še posebej pa ta borba obvezuje nas Jugoslovane, saj smo svetel vzgled marsikateremu narodu pri njegovi borbi za svobodo in demokratično notranjo ureditev. To pa zahteva še naslednje reševanje naših notranjih problemov na poti k popolni socializaciji dežele.

Pri izpolnjevanju te zgodovinske vloge izgradnje socializma in novih družbenih odnosov so naši delovni ljudje dosegli že velike uspehe, ki so bili mnogokrat rezultat velikih naporov in nemalokrat velikih žrtev. Z nezmanjšano zavzetostjo bo potrebno začeto delo nadaljevati.

Vsem članom našega kolektiva in njihovim svojem iskrene čestitke k Prazniku dela z najboljšimi željami za njihovo osebno srečo in za uspeh in prosperiteto našega podjetja. U. M.

KAKO SMO KONČALI OBČNE ZBORE SINDIKALNIH PODRUŽNIC

V mesecu marcu so morali biti končani vsi občni zbori sindikalnih podružnic. Vzdrževalniki smo opravili naš občni zbor 26. marca 1964.

Kup nerešenih stvari in problemov smo prepustili novo izvoljenemu izvršnemu odboru sindikalne podružnice v reševanje. Navadno pričakujemo, da bomo na letnem občnem zboru rešili vse probleme in težave, ali ni tako?

Vedeti pa moramo, da pomembnih stvari ni mogoče reševati čez noč ali stihijsko, ampak je treba veliko organiziranega dela ter sodelovanja slehernega člana naše EE in zavestnega dela vseh naprednih subjektivnih činiteljev v EE.

V poročilu na občnem zboru je izvršni odbor podružnice le nakazal, kje so problemi in težave, s katerimi se srečujemo vsak dan in s katerimi se borijo vsi družbeno politični činitelji v naši EE, ter kako jih je treba začeti reševati. Predvsem na to bi rad opozoril slehernega člana naše EE, da je dolžan aktivno sodelovati v sindikatu pri reševanju vseh perečih problemov. Vsak se mora čutiti odgovornega za pravilen in nadaljnji razvoj EE, kajti menim, da niso odgovorni za pravilen razvoj samo družbeno politični činitelji. Zaradi tega je dolžnost slehernega tovariša v

naši EE, da prispeva čimveč po svojih zmožnostih za reševanje naših skupnih problemov, seveda skupno z vsemi političnimi činitelji. To je potrebno posebno zato, ker smo na novo ustanovljena EE, formirana po načelih timskega dela, to se pravi skupnega dela predvsem v vodstvu EE.

Poleg teh bežno omenjenih vprašanj smo na občnem zboru opozorili na najbolj pereče stvari, kot so kadrovska vprašanja, angažiranost družbeno zavestnih sil v reševanju predstojećih nalog, delavsko samoupravljanje, higiensko tehnična zaščita delavca, o rekonstrukciji, o zaključnem računu ter o letnih odlih in rekreaciji naših delovnih tovarišev in njihovih svojcev.

Ravno zaradi teh zelo važnih stvari za nadaljnji razvoj naše EE, se bomo morali angažirati vsi, saj smo vsi soodgovorni za pravilen razvoj naše EE, predvsem sindikat in njegovi člani kot idejni nosilci in usmerjevalci pravičnega razvoja delavskega upravljanja.

Velik poudarek je bil dan medsebojnemu odnosom predvsem med EE, ker se pojavljajo dolo-

čeni nesporazumi pri reševanju in vzdrževanju strojnih naprav ter pri delu z njimi. Z ozirom na to, da smo izvedli rekonstrukcijo na glinici in zgradili novo halo aluminija, se porajajo pri vzdrževanju določene težave in pri odpravljanju le-teh. Ker je večji del avtomatiziran, je razumljivo, da niti vzdrževalniki niti tovariši v pogonu niso brez večjih težav pri reševanju svojih proizvodnih nalog.

Zaradi tega se mi zdi, da niso popolnoma upravičeni očitki, da ne vzdržujemo več tako, kot smo prej. Upoštevati bi morali, da smo zmanjšali delovno silo in se nam je delokrog za rekonstrukcijo in izgradnjo nove hale aluminija znatno povečal. Prav bi bilo, da bi pregledali, kje so pravi vzroki problemov in kako jih bo treba odstraniti. Ravno pri tem bi morale bolj sodelovati družbeno politične organizacije vseh EE. Kajti le s takšnim sodelovanjem bi uspešno reševali vse nastale probleme pri vzdrževanju in proizvodnji.

Sindikat in druge družbeno politične organizacije bodo morale poiskati takšno obliko dela v sami EE in pri sodelovanju z drugimi EE, ki bo uspešno reševala vsa sporna vprašanja na ekonomskem ali političnem področju. P. G.

STATUT JE SPREJET

Centralni delavski svet podjetja je na svoji seji dne 6. aprila po daljši razpravi sprejel statut podjetja.

O osnutku statuta so člani našega delovnega kolektiva razpravljali vse do 30. marca 1964, ko ga je centralni delavski svet sprejel in dostavil občinski skupščini Ptuj. Občinska skupščina Ptuj je po svoji komisiji pregledala statut našega podjetja in dala nanj svoje pripombe. O teh pripombah je razpravljala komisija za izdelavo našega statuta, ki je ugotovila, da niso vse pripombe umestne, zato je član komisije, ki je prisostvoval seji občinske skupščine, to povedal skupščini in istočasno predlagal uskladitev našega statuta s pripombami skupščine.

Centralni delavski svet je nato na svoji seji dne 6. aprila o podanih pripombah tudi razpravljal in osvojil sledeče:

V sedanjem 103. členu v prvem odstavku zadnji stavek je spremenil tako, da se glasi: »Po preteku štiriletna dobe delavski svet razpiše nov natečaj.« — Delavski svet se je namreč strinjal s tem, da je napačno, če bi bil direktor razrešen pred razpisom novega natečaja, ker kaj takega res z

ustavo ni predvideno in bi tudi imelo za posledico, da bi podjetje nekaj časa bilo brez direktorja.

Prav tako je delavski svet smatral vsaj za delno utemeljeno pripombo k 3. točki sedanjega 42. člena, in sprejel prečiščenje besedilo te točke, tako da se glasi: »o odpoklicu delavskega sveta in ostalih osrednjih organov samoupravljanja, s sklepom, da se izvedejo negativne volitve in razpišejo nove volitve«.

Delavski svet pa v razpravi ni mogel mimo tega, da ne bi ugotovili, da je formulacija tozadevne pripombe komisije zgrešena, saj vendar člani kolektiva na zboru kolektiva direktno ne odpokličejo, prav tako pa tudi ne volijo članov delavskega sveta, temveč v smislu ustave in drugih veljavnih predpisov edino le lahko sklenejo, da se izvrši odpoklic z negativnimi volitvami oziroma se razpišejo nove volitve.

Drugim pripombam občinske skupščine Ptuj centralni delavski svet ni mogel slediti iz naslednjih razlogov:

K drugemu odstavku 33. člena je komisija pripomnila, da bi bolj odgovarjalo samoupravljanju, ako bi zasedanje zbora proizvajalcev v organizacijskih enotah sklical svet teh enot in ne, kakor to predvideva osnutek, vodja organizacijske enote. Pri tem je občinska skupščina očitno prezrla, da v statutu ni predvideno, da bi tudi druge organizacijske enote, razen delovnih, imele posebne organe upravljanja — svete, zato je edino mogoče, da zbor v teh enotah sklicuje vodja enote.

Končno delavski svet tudi ni smatral za potrebno slediti pripombi komisije, ko le-ta zahteva, da bi se naj v sedanjem 103. členu omenjena natečajna komisija bolj izčrpno opisala. Natečajna komisija za imenovanje direktorja je namreč v zadostni meri obdelana in opisana v sedanjem 100. členu, kar je občinska komisija očitno prezrla.

Centralni delavski svet je nadalje razpravljal o predlogu HTV komisije, da bi se vneslo v statut še določilo, da imajo delovne

enote tudi stalne HTV komisije z enakimi pristojnostmi kot HTV komisije celotnega podjetja. Po daljši razpravi so člani sprejeli sklep, da se naj ta pripomba HTV komisije upošteva pri prvi spremembi statuta podjetja.

Centralni delavski svet je nato v smislu opisanih pripomb občinske skupščine Ptuj dopolnil osnutek statuta in ga v takšni obliki z v statutu predvideno kvalificirano večino sprejel.

Nadalje je centralni delavski svet zadolžil komisijo za izdelavo

vo statuta, da predloženi in potrjeni statut podjetja jezikovno in ortografsko pripravi za tisk.

Tako popravljen statut je dati v tisk v obliki knjižice primerne formata. Statut je natisniti v 2000 izvodih in ga dostaviti vsem članom kolektiva.

Statut podjetja je torej sprejet, vendar pa čakajo delovni kolektivi našega podjetja s tem še velike naloge, saj je potrebno takoj pristopiti k usklajevanju vseh drugih pravilnikov s statutom podjetja.

K.-n.

Statut je sprejet

III. redna letna skupščina sindikata

III. letna skupščina sindikalne organizacije našega podjetja je sklicana v času, ko se izvršujejo poslednje priprave za V. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo temeljito analiziral razvoj našega celotnega gospodarstva. Na kongresu bodo sprejeti sklepi in priporočila za še hitrejši razvoj gospodarstva. Ena od poglavitnih nalog kongresa bo utrditi načela za čim hitrejši razvoj družbenega in življenjskega standarda. Uvajanje novih gospodarskih predpisov in vse večje uveljavljanje sistema delitve dohodka po vloženem delu je doprineslo k čedalje večjemu in močnejšemu razvoju proizvodjalnih sil ter vključevanju naprednih proizvajalcev v upravljanje.

Naša sindikalna organizacija je s pomočjo ostalih družbeno političnih organizacij bila glavni nosilec stremeljenj za čim hitrejšo vključevanje novih proizvodnih kapacitet v redno obratovanje, za odkrivanje in odpravljanje pomanjkljivosti v proizvodnji. Organizacija je kot celota nudila pomagala delavskemu samoupravljanju ter mobilizirala kolektive za izvrševanje in uresničevanje v življenju sklepov organov delavskega samoupravljanja.

Vsi ti momenti družbenega in kolektivnega dela so omogočili, da je kolektiv v preteklem letu izvršil in presegel zadane si naloge.

Uvodno poročilo na III. redni letni skupščini je podal predsednik Boris Solovjev. To uvodno poročilo je obravnavalo zadeve, ki niso bile zajete v poročilu, dostavljenem vsem delegatom ne-

kaj dni pred skupščino. Poročilo nakazuje slabosti v delu nekaterih sindikalnih podružnic in obravnava organizacijske prijeme teh organov pri izvrševanju vsakodnevnih nalog. Ugotovljeno je, da posamezne sindikalne podružnice niso nudile dovolj konkretne pomoči organom delavskega samoupravljanja in niso dovolj skrbale za dogajanja, ki so neposredno vplivala na zaposlene v teh obratih. Nasprotno temu je ugotovljeno, da so nekatere sindikalne podružnice v preteklem mandatnem obdobju dosegle vidnejše uspehe kot v preteklih letih. Pomembno je pri tem ugotavljanje, da so vse sindikalne podružnice imele pogoje za delo, saj je kader v vodstvih sindikalnih podružnic bil v povprečju enak in je delo bilo odvisno le od tega, kako se posamezna vodstva lotevajo dela in reševanja problemov ter kako se

vodstva angažirajo v vsakodnevnem življenju svojega kolektiva.

V obravnavi 42-urnega tednika je ugotovljeno, da se kljub skrajšanemu delovnemu času delo odvija normalno. Razen te pozitivne ugotovitve so nakazane slabosti v metodi dela, predvsem kar zadeva vzdrževanje strojev v turnusnih obratih. Ne glede na te slabosti je naš kolektiv dokazal v tromesečnem obdobju, da tudi v skrajšanem delovnem času z racionalizacijo delovne sile lahko izvršimo vse naloge.

Obravnava statuta našega kolektiva je v poročilu omejena na obdobje, v katerem je kolektiv dajal svoje predloge k predosnutku našega statuta. Tovarniški odbor sindikata je ugotovil, da bi morala biti udeležba članstva pri sprejemanju statuta večja in konkretnjša.

Precej obširno je obravnavano izobraževanje v kolektivu in izven njega. Nakazane so slabosti v naši kadrovski politiki, ki ji bomo morali v bodoče posvetiti več pozornosti. Glede na te ugotovitve je predlagano, da podjetje spremeni taktiko za pridobivanje kadra. Potrebna bo večja in konkretna pomoč rednim in izrednim študentom, saj je prav od tega odvisno reševanje problema kadrov. V našem kolektivu se permanentno čuti pomanjkanje kadra in bo potrebno čimprej sistematično in dosledno odpraviti to vrzel. Sindikat daje predlog, da bi tudi na izredne študente več mislili, saj se večina izobražuje za svoja delovna mesta.

V preteklem letu je začelo izhajati glasilo našega kolektiva kot sredstvo za obveščanje. Ugotovljeno je, da je naš kolektiv po tej poti dosti bolj in še kar pravočasno obveščen o dogajanjih v obratih kot prej, ko so člani kolektiva bili obveščeni po zapisni-

kih samoupravnih organov ali ostalih družbeno političnih organizacij. Kljub temu, da je sistem obveščanja izpopolnjen, ne zadostja dejanskim potrebam. Dan je predlog za uvedbo štirinajst-dnevnika in da se sklep centralnega delavskega sveta o razglaševalni postaji čim prej realizira. V primeru, če bi delala razglaševalna postaja, bi tudi člani samoupravnih organov lahko pred sejami sprejemali predloge delavcev, ki bi jih tako še bolj angažirali v organih delavskega samoupravljanja.

Kritično je obdelano delo na izdelavi organizacijskih shem podjetja. Iz shem ekonomskih enot je razvidno, da te predvidevajo lastne grupe za vzdrževanje obratov. Tovarniški odbor sindikata je opozoril, da bo potrebno te sheme temeljito analizirati, ker smo preteklo leto dosti razpravljali o načinu vzdrževanja naprav in sploh o delu in študiju v obratih. Ekonomske enote so s tem vprašanjem ponovno načele zadevo v zvezi s kadri. Postavlja se možnost široke razprave in odločitve, ali naj ti strokovni kadri delajo na ravni razvojne službe za celotno podjetje, ali posamezne grupe za ekonomske enote, kar pomeni, da bi vsaka ekonomska enota imela svojo študijsko grupo strokovnjakov.

Ob koncu uvodnega poročila so nakazane prihodnje naloge naše organizacije. Ena od osnovnih nalog bo, usmerjati naše delo tako, da bomo angažirali vse članstvo v izvajanju vsakodnevnih nalog.

NALOGE PRED VOLITVAMI ORGANOV UPRAVLJANJA
Postavili smo si nalogo, dobro

pripraviti volitve v organe delavskega samoupravljanja, ki bodo v kratkem. Smatramo za potrebno in pomembno, da se priprave izvršijo na široki demokratični osnovi in da se posveti pozornost izbiri kadra za organe delavskega samoupravljanja, ker bomo lahko le z dobrim kadrom izvrševali vse predstoječe naloge.

Lahko trdimo, da je III. letna skupščina naše sindikalne organizacije popolnoma uspela, na kar nas opozarja konkretna in povezana razprava delegatov in predstavnikov organov našega podjetja.

Naloga novoizvoljenega tovarniškega odbora bo upoštevati predloge, dane v razpravi, in jih uresničiti s svojim programom dela.

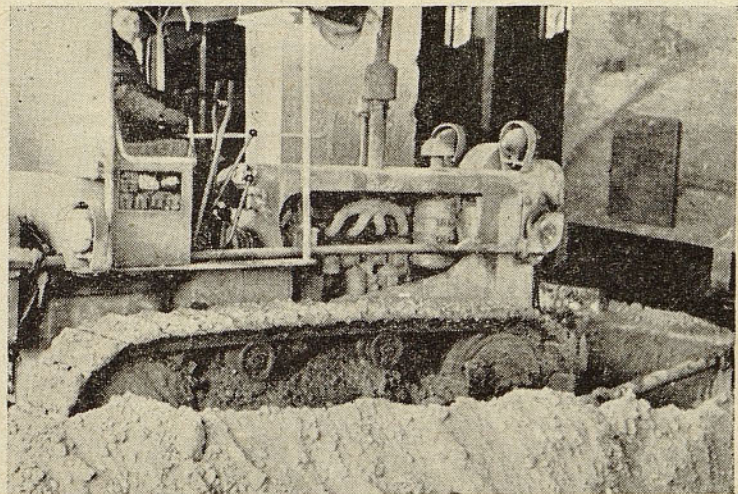
V novi tovarniški odbor in nadzorni odbor so izvoljeni sledeči tovariši:

1. Vehovar Franc,
2. Jančec Jože,
3. Gegič Peter,
4. Zupanc Jurij,
5. Črnivec Franc,
6. Feguš Slavko,
7. Krajnc Janko,
8. Solovjev Boris,
9. Emeršič Franc,
10. Ušaj Vili,
11. Tušek Ivo,
12. Štelcer Rudi,
13. Jeza Janez.

V nadzorni odbor:

1. Hojnik Franc,
2. Rumež Dominik,
3. Težak Oto.

Prepričani smo, da bodo izvoljeni tovariši sprejemali in izvrševali naloge v korist celotnega kolektiva.

Buldožerist na delu v skladišču boksita.

Naš počitniški dom se pripravlja na sprejem gostov

Za letovanje je v letošnjem letu mnogo večje zanimanje med člani kolektiva kot v preteklih letih. Tako, ko je bila izdana okrožnica o pogojih koriščenja rednih letnih dopustov, so se pričeli člani kolektiva takorekoč masovno prijavljati za oddih v našem počitniškem domu »Aluminij« v Crikvenici.

Počitniški dom v Crikvenici je imel do sedaj zmogljivost 65 ležišč, in to v domu samem 23 ležišč in v postavljenih weekend hišicah 42 ležišč. Ker stojijo weekend hišice, razen ene, na občinskem zemljišču, odkoder jih bomo morali umakniti v doglednem času, bi nam ostala v bodoče samo ležišča v domu.

Po sklepu centralnega delavskega sveta je bila v letošnjem letu kupljena sosednja stavba »Vila Lada«, v kateri je devet sob z 32 ležišči in ki je skoraj neposredno povezana z našim domom. Ker weekend hišic v letošnjem letu še ne bomo odstranili, imamo tako na razpolago skupno 93 ležišč. Štiri ležišča moramo odstopiti strežnemu osebju. Z nakupom »Vile Lade« se je močno povečal naš prostor za oddih ob morju, čeprav bo v bodoče zmogljivost doma zmanjšana zaradi odstranitve weekend hišic na 55 ležišč, kar bo naša trajna zmogljivost. Z dozidavo bi bilo seveda v bodočnosti mogoče povečati zmogljivost, če bi se pokazale ze to potrebe.

Crikvenica je med najlepšimi in najdražjimi kraji ob morju. Seveda so cene zaradi tega dosti

večje kot v manj obiskanih krajih.

Upravni odbor počitniškega doma je zato imel letos dosti dela, ko je kalkuliral ceno oskrbnega dne tako, da v domu ne bi bilo izgube in da bi bila cena dostopna članom našega kolektiva.

Sezona ob morju traja od maja do konca oktobra. Upravni odbor pa je v kalkulaciji predvideval polno zasedbo doma od 1. junija do vključno 30. septembra in je tako prišel na kalkulacijsko ceno oskrbnega dne 980 dinarjev za odrasle članke kolektiva in 780 din za otroke članov kolektiva do 10 let.

O teh kalkulacijskih cenah je razpravljala centralni delavski svet na svoji seji dne 30. III. 1964 in odobril na zgoraj navedene cene regres v znesku 500 dinarjev po osebi. Regres dobijo člani kolektiva in njihovi ožji svojci, to je žena oziroma mož in otroci, ki jih član kolektiva vzdržuje. Regres pa ne pripada ženi oziroma možu, ki je zaposlen v drugem kolektivu ali ustanovi. Ti torej plačajo polno kalkulacijsko ceno oskrbnega dne, to je 980 din dnevno.

Na zgoraj navedeni seji je centralni delavski svet odobril tudi

predlagano ceno članom drugih kolektivov, in sicer dnevno 1500 din za odrasle in 1000 din za otroke do 10 let. Cena samo hrane za odrasle pa je 1200 din dnevno, za otroke pa 700 din dnevno.

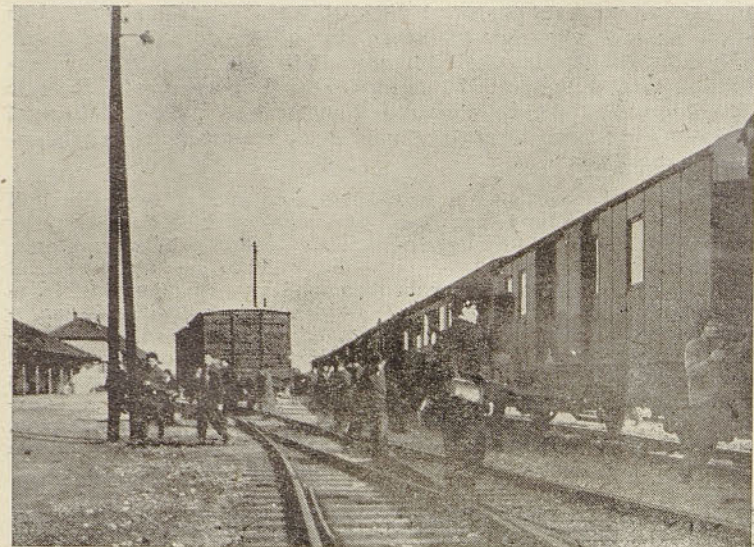
V okrožnici, ki je bila izdana članom delovnega kolektiva, je bil postavljen rok prijav za letovanje do 10. aprila. Do navedenega roka se je prijavilo za letovanje v mesecu juliju in avgustu več članov kolektiva, kot je prostora v domu. V mesecu juniju in septembru pa dom, kakor sedaj kaže, ne bo zaseden in bo v tem primeru potrebno dati proste zmogljivosti na razpolago drugim kolektivom, ki se zanimajo za letovanje na morju tudi v tem času.

Upravni odbor počitniškega doma priporoča članom kolektiva, da se prijavijo za letovanje tudi v teh mesecih, storitve počitniškega doma pa lahko koristijo vse od 1. maja pa do 30. septembra, ker je v tem času dom polno oskrbovan.

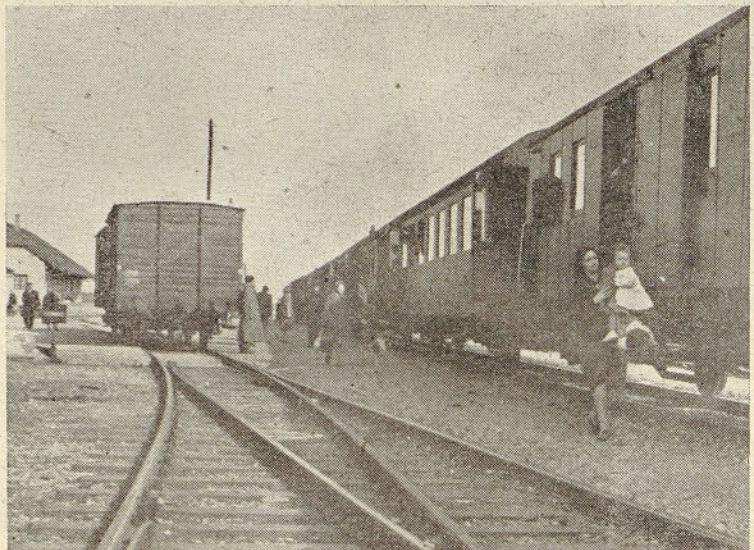
Pri prijavljanju so nekateri člani izrazili tudi željo za prevoz z avtobusom iz Kidričevega v Crikvenico in nazaj. Prevoz bi opravilo podjetje SAP iz Maribora s pogojem, da je avtobus polno zaseden v obe smeri, člani kolektiva pa lahko za ta prevoz izrabijo tudi sindikalno vožnjo.

UO počitniškega doma

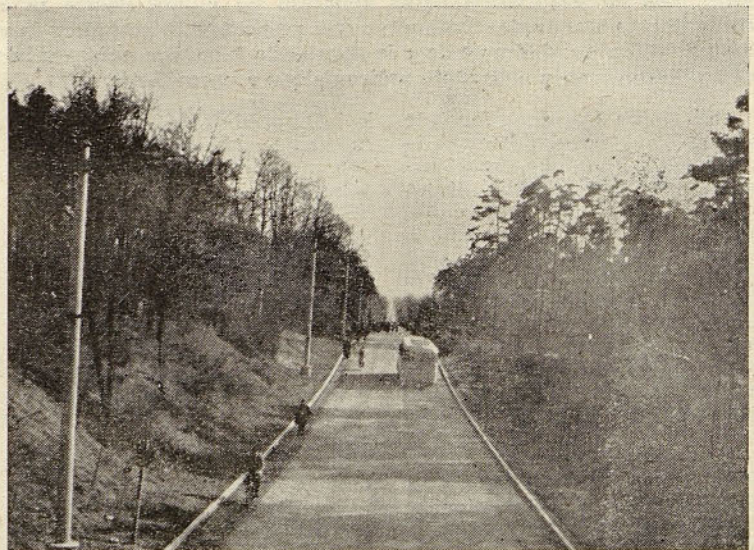
Kako se peljemo domov?

Kljub naglemu razvoju sodobnih prevoznih sredstev se en del naših delavcev še vedno tako pelje domov po končanem delu

Ali nas bo kdo počakal?

Cesta od tovarne do železniške postaje je najbolj prometna ob treh popoldne

Posnetki: Peter Gegič

Ne le investicije, tudi življenjski standard je važen

Republiški zbor SRS je na sejah dne 26. in 27. marca 1964, gospodarski zbor pa na seji dne 26. marca 1964 obravnaval poslovno poročilo splošne gospodarske banke SRS za leto 1963 in združenja komunalnih bank SRS za leto 1963. Obravnava pa je bila znatno širša in je zajela tudi splošne probleme, kreditne politike v Sloveniji, predvsem vprašanja preoblikovanja občasnih kreditov v stalna obratna sredstva in vprašanje investicijske politike.

Razvoj tehnike, širše vključevanje v mednarodno delitev dela, prehod na 42-urni tednik in s tem povezana potreba po zvišani produktivnosti, še posebej pa zastarelost in velika iztrošenost osnovnih sredstev, katera znaša že približno 55% nabavne vrednosti, silijo mnoge gospodarske organizacije v nove investicije. Za nabavo nove, sodobne opreme, gospodarske organizacije sproti porabijo ustvarjena lastna sredstva in hkrati pritiskajo na razpoložljiva bančna sredstva za investicije, s tem pa prehajamo v položaj, da postajajo potrebe in želje po investiranju veliko večje, kot so naše materialne možnosti. Zato je bilo osrednje vprašanje v razpravi, kako zagotoviti potrebna sredstva za gradnjo tistih objektov, ki so za nadaljni razvoj gospodarstva v Sloveniji osnovnega pomena, in kako preprečiti pre-

široko fronto investicij. Razprava je pokazala, da je nujno potrebno osredotočiti razpoložljiva sredstva za izgradnjo tistih objektov, ki so že začeti ali katerih gradnja je nujno potrebna za nadaljni gospodarski razvoj. V izvajanje take investicijske politike je zato treba vključiti ne samo splošno gospodarsko banko, ampak tudi komunalne banke.

Razprava je pokazala zlasti na naslednje probleme:

Struktura investicij je dokaj slaba, saj so npr. komunalne banke kreditirale 76% sredstev za zgradbe, za opremo pa le 16%. Tako usmerjanje investicijskih sredstev nikakor ni v skladu z izrabiljenostjo in zastarelostjo strojnih naprav, zelo malo prispeva k modernizaciji proizvodnje in ne dovoljuje doseganja hitrih investicijskih učinkov. V strukturi novih investicij se bo morala udeležba zgradb znatno zmanjšati in povečati udeležba opreme.

Nedokončane investicije so zavzele zelo velik obseg. V letu 1961 so samo na področju industrije znašale 20 milijard din, konec leta 1962 že 30 milijard din, leta 1963 pa pričakujejo, da bodo znesle nedokončane investicije skupno okrog 70 milijard din. S tem so začasno zamrznevala ogromna sredstva, učinkovitost investicijskih naložb pa se zelo zmanjša.

Velik del sredstev za financiranje investicij gre še vedno iz obratnih sredstev, oziroma iz sredstev tekočega poslovanja. V lanskem letu je bilo evidentiranih za 15 milijard din takih investicij, ni dvoma, da jih je bilo še več. Zaradi takšne politike so ustvarjeni skladi gospodarskih organizacij minimalni in primanjkujejo sredstva za družbeni standard.

Podjetja se vedno bolj naslanjajo na samofinanciranje investicij, nimajo pa sredstev, da bi začele investicije izpeljale do konca, kar odlaga rok aktiviranja investicij. Približno 250 podjetij razpolaga skupno s 16 milijardami sredstev za investicije, njihov program investicij pa znaša preko 76 milijard din. Čas aktivizacije posameznih investicij znaša 4-5 let. Boljše pa bi bilo program pripravljati toliko časa in varčevati z investicijskimi sredstvi, investicije pa končati v čim krajšem roku.

Strokovnemu kadru na področju investicij so povečali premalo pozornosti, zato so včasih o investicijskih odločitvah odločali nekvificirani ljudje. Pravilno vodenje investicijske gradnje v podjetjih zahteva formiranje posebnih investicijskih grup s sposobnimi strokovnimi kadri, ker se brez tega ne da zamisliti racionalna izvedba investicijskih del.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Letovanje je otrokom potrebno

Upravni odbor DPM v Kidričevem je pričel razmišljati, kako bi bilo najbolj primerno nuditi našim mladim prijetne počitnice. Na svoji seji dne 18. II. 1964 je med drugim razpravljal o težavah nekaterih otrok, ki se ponavadi vsako leto ponavljajo. Pri tem je odbor ugotovil, da so do sedaj imeli možnosti iti na letovanje na morje, v planine ali kam drugam samo tisti otroci, katerih starši so zmogli plačati določeni znesek oskrbnine počitniški koloniji. Veliko otrok je svoje počitnice prijetno preživelo s svojimi starši, bilo v počitniškem domu ob obali našega morja, v planinah ali drugje v kakem prijetnem okolju.

Toda otroci, ki so že zaradi objektivnih razlogov prikrajšani, povrh tega pa še socialno in zdravstveno šibki, zaostajajo za tistimi, ki so jim dani boljši pogoji. Dolžnost družbe je, da tudi takim otrokom omogočimo vsaj prijetne počitnice, če jim ne moremo iz objektivnih razlogov nuditi takega razvedrila, ki ga

imajo boljše situirani otroci. Odbor DPM meni, da bi letos omogočili prijetne počitnice tudi tistim otrokom, ki so bili do sedaj iz kakršnega koli (socialna šibkost) razloga zapostavljeni in niso bili deležni enakovrednega počitniškega razvedrila. Zaradi tega se je odbor odločil, da za letošnje počitnice informiramo vse

člane DPM in širši sloj ljudi, ki bi imeli voljo na kakršenkoli način prispevati svoje delo in dati koristne predloge za čim boljšo organizacijo za prihodnje naloge, ki jih ni malo in ki terjajo veliko skrbi.

Za take in podobne razloge se je odbor DPM obrnil na upravljatstvo osnovne šole in na Rdeči križ v Kidričevem. Pričakujemo, da bomo dobili dovolj predlogov in število prijavljenih, med temi pa tudi tisto število otrok, za katere bi bilo potrebno, da jim naša organizacija priskoči na pomoč. Prednost pomoči bi naj imeli otroci mater samohranilk in otroci tistih staršev, kjer imajo veliko družino in nizke osebne dohodke. Da bi taki primeri bili realni in opravičeni, želi odbor DPM, da bi bila društva in organizacije pri ugotavljanju socialno šibkega položaja dosledna in objektivna.

Prosimo društva in posameznike, naj v prijavi navedejo sledeče podatke: ime in priimek otroka in roditelja, bivališče, poklic roditelja, število otrok, ki jih vzdržujejo, in mesečne prejemke, ki jih roditelja prejema. Za pravilno izpolnjevanje teh podatkov bo odbor DPM dal na razpolago primerne obrazce. Pri izpolnjevanju obrazca morajo vsi zainteresirani podatke v celoti izpolniti, razen mesečnih prejemkov, če bo roditelj oskrbnino sam v celoti poravnal. Prijave bomo razdelili šolskim otrokom, izpolnjene pa bodo otroci prinesli svojemu razredniku. Višino zneska za oskrbnino v počitniški koloniji še nismo prejeli, zato vam je ne moremo posredovati, seznanili pa bomo vse zainteresirane z našimi prijavami takoj, ko bomo prejeli ustrezno poročilo.

nko

Za dobro opravljanje dela je potrebno zdravo delovno okolje

PRODUKTIVNOST DELA, TO JE KONČNO NAJVAŽNEJŠE, NAJPOGLAVITNEJŠE ZA ZMAGO NOVEGA DRUŽBENEGA REDA. KAPITALIZEM JE USTVARIL PRODUKTIVNOST DELA, KAKRŠNE FEVDALIZEM NI POZNAL. KAPITALIZEM JE LAHKO DOKONČNO PREMAGAN IN BO DOKONČNO PREMAGAN S TEM, DA SOCIALIZEM USTVARJA NOVO, SE VELIKO VIŠJO PRODUKTIVNOST DELA.

(LENIN)

Večja storilnost dela pomeni za lastnika podjetja večji dobiček, za družbo večjo blaginjo, za državo pa večjo gospodarsko moč in obrambno odpornost. Vse napredne države iščejo nova pota in načine, kako bi storilnost pri delu še dvignile, zaostale države pa poskušajo naprednejše v tem oziru dohiteti.

Ker pomeni višja storilnost tudi višjo življenjsko raven, smo seveda vsi za to, da se dvigne storilnost tudi pri nas. Ni pa vseeno, kako se vprašanje večje storilnosti rešuje. Mnogi gledajo na ta problem preveč tehnično in pozabljajo, da človek ni stroj. Nekateri spet menijo, da je potrebno za večjo storilnost le več pridnosti in naporov. Skratka, gledanja na problem večje storilnosti so različna. Vsekakor pa je problem storilnosti pri delu za motano vprašanje, ki ga ne kaže enostransko reševati.

Znano je, da je ena izmed važnih komponent, ki vplivajo na storilnost, urejenost delovnega okolja. Tega se zavedamo tudi v naši tovarni, zato se trudimo, da bi kar najbolje rešili problem ureditve delovnih prostorov.

Mnogo bo lahko narejenega v tej smeri, ko bodo končane fizikalne in kemične meritve, ki jih izvajajo v tovarni strokovnjaki okrajnega zavoda za zdravstveno varstvo.

Mnogi naši sodelavci, ki so slišali, da bodo v tovarni opravili meritve, vprašujejo, zakaj je to potrebno, zato želimo v naslednjih vrsticah pojasniti namen in pomen fizikalnih in kemičnih meritev, ki jih bodo izvedli v tovarni. Te meritve bodo obsegale: meritve toplotnega okolja, meritve razsvetljave (naravne in umetne), meritve šuma in ropota, meritve prahu in meritve plinov.

RAZSVETLJAV

Dobra razsvetljava zmanjšuje utrujenost in obolevanje oči, izboljšuje razpoloženje, višja produktivnost dela in zmanjšuje število nezgod. Razsvetljava je lahko:

- prirodna dnevna,
- umetna,
- kombinirana.

Po svoji spektralni sestavi je prirodna razsvetljava najprijetnejša za oko, teže pa jo je pri posebnih vrstah dela usmerjati na določene predmete. Dnevno razsvetljava sestavlja direktna sončna svetloba, difuzna nebesna svetloba razpršena od atmosfere in reflektirana indirektna svetloba, ki se odbija od zunanjih objektov ali notranjih sten.

Količino dnevne svetlobe izračunamo z geometrično metodo, ki se ozira predvsem na

odnos zasteklene površine oken proti kvadraturi tal, kar imenujemo foto-koeficient. Ta naj bi bil v delovnih prostorih 1:6 do 1:4.

Geometrična metoda izračunavanja količine svetlobe je neupoštevajoča še lokalnih fotoklimatskih pogojev. (Fotoklima sicer enostavna, ni pa točna, če je izraz za povprečno intenziteto osvetljenosti s prirodno, dnevno difuzno svetlobo določenega kraja — opazovano daljšo dobo.).

Steklo na oknih samo absorbira precej žarkov, predvsem ultra vijolični del spektra (izguba baktericidnosti). Različno obarvane stene odbijajo različno količino svetlobnih žarkov, npr. bela 75 %, rumena 65 %, medtem ko npr. temnomodra odbija še samo 5 %.

UMETNA RAZSVETLJAV

Razvoj tehnike umetne razsvetljave je bil precej počasen, od trsk preko odprtih luči na olje do sveč v IV. stoletju, svetlobnega plina v XIX. stoletju, še kasneje petrolejskih svetilk do elektrike. Stari načini razsvetljave so bili zelo pomanjkljivi: dajali so nezadostno svetlobo, kvarili so zrak zaradi absorpcije kisika in tvorbe CO₂ ter toplote.

Električna razsvetljava se od prirodne razlikuje po tem, da vsebuje več žarkov rumenega in rdečega dela spektra (razen novih tipov luminiscenčnih luči). Pri kombinaciji prirodne in umetne razsvetljave je treba paziti na to, da ne pride do neugodne razlike v intenziteti svetlobe; zato je priporočljivo prižgati luč pol ure do eno uro pred nastopom mraka in namestiti žarnice nad okni samimi. Doseči je treba:

• zadostno intenziteto osvetljenja,

• enakomerno svetlobo, preprečitev bleščanja, odstranitev nezaželenih senc.

Splošna in lokalna osvetlitev v prostoru morata biti skladni, splošna osvetlitev ne sme biti slabša več kot za 30 % od lokalne. Za funkcijo očesa je važna količina svetlobne energije, ki direktno pada, in količina svetlobe, ki se refleksi odraža od predmeta, ki ga gledamo.

Za merjenje jakosti svetlobe so obstajale različne enote. Danes merimo jakost svetlobe v lumeni. Lumen je snop svetlobe, ki izhaja iz ene internacionalne sveče v kroglo s polmerom 1 metra in razsvetljuje površino 1 kvadratnega metra.

Intenziteto osvetljene površine, na katero pade 1 lumen pod takimi pogoji, označujemo z luksom.

Naše oko razlikuje podrobnosti predmetov na podlagi

razlike med osvetljenostjo in med reflektirano svetlobo (zavisi od barve in površine predmeta). Kontrast med osvetljenostjo in sijajem predmeta nam da osnove za funkcijo vida.

Oko se lahko prilagaja spremembi osvetljenosti in bleška predmeta. Lažje in hitreje se oko adaptira pri prehodu iz mraka v močnejšo svetlobo (3—10 minut) kot obratno (okrog 50 minut), ker oko, ki je pravkar reagiralo na močne dražljaje, nekaj časa (dokler se vidni škrlat, ne regenerira) ne more reagirati na šibkejše impulze.

Primerna razsvetljava zboljša tudi akomodacijsko sposobnost očesa. Pri slabi razsvetljavi moramo gledati predmete od blizu, oko se utruja, delovna sposobnost pada.

STROKOVNJAKI PRIPOROČAJO RAZSVETLJAVO:

• hodnikov in stopnic z 10 luksi;
• uradov s 25 luksi;
• kuhinj, zdrav. ordinacij s 50 luksi;
• učilnic s 75 luksi;
• laboratorijev s 100 luksi;
• operacijskih sob z 200—250 luksi.

Zelo važna je namestitvev in montaža žarnic. Ločimo:

• direktno luč: ca. 90 % svetlobnega snopa na dnevno površino;

• polindirektno luč: matirane kroglice, ki dajejo prijetno difuzno svetlobo.

Po naših predpisih mora biti razsvetljava v delovnih prostorih naravna. Vendar je to ponekod zelo težko doseči. Iz zadreg nas rešujejo luminiscentne fosforescentne svetilke; se stoji se iz dolge steklene cevi pokrite z luminofori (solmi volframa, borove kisline, salic. kisline). V cevi so živosrebne pare, na polih pa elektrodi. Energija kratkih valov se spreminja v vidne žarke, ker jih transformirajo luminofori in nato oddajajo in fluorescirajo. Ta svetloba je slična prirodni in zelo odgovarja higieniskim in ekonomskim zahtevam.

VENTILACIJA

Atmosfera je gotovo elementaren del človeškega okolja. Naš organizem se skuša prilagajati meteorološkim spremembam, pogosto pa tudi prav patološko reagira na večje vremenske pa tudi umetne mehanične in biološke spremembe zraka. Ker je pri nas še relativno malo storjenega za zaščito ljudi pred pokvarjenim zrakom, se moramo truditi, da bomo storili čimveč za odstranitev škodljivih vplivov atmosfere.

Sestavine zraka na prostem: ustvarili take pogoje za delo in življenje, ki ne škodujejo zdravju.

Preden spregovorimo o problemih kvarjenja zraka in ventilacije, si prav na kratko oglejmo stanje normalne atmosfere in meteorološke pojave ter njihov vpliv na naš organizem.

Sestavina zraka na prostem: 21 % kisika, 78 % dušika, 0,45 % vodnih hlapov, 0,04 % CO₂, neznatne količine vodik, 0,5 % plemenitih plinov (argon, neon), ozon, H₂O₂, NH₃, ogljikovodik.

Izdihani zrak vsebuje 17 % kisika in 4 % CO₂.

Kisik porabljajo ljudje in živali, a ga nadomeščajo rastline, ki s pomočjo klorofila razkrajajo CO₂ in sproščajo kisik. Pri 19 % kisika postane zrak že »težak«, pri še nižjih procentih postane fizično delo nemogoče, pojavi se vrtoglavost, otopelost, težko dihanje, pri 10—15 % nastopi zadušitev.

Dušik je indiferenten plin. Služi le za razredčenje kisika. Nevaren postane lahko pri procesu nagle dekompresije.

Ogljikov dvokis se lahko od normalnih 0,04 % na prostem nabere na nekaterih delovnih mestih, posebno pri fermentacijah, na deset ali celo na dvajsetkratno količino. Če doseže 20 %, nastopi smrt. CO₂ ima velik pomen v draženju pljučne ventilacije, ki se vzporedno z njegovim porastom veča (pri 2 % za 50 %, pri 3 % za 100 %). Ogljikov dvokis je predvsem indikator poslabšanja zraka. Nabira se pri dnu, ker je enainpolkrat težji od zraka.

Prah v zraku sestavljajo lahko mikrobi (največ spore), je pa tudi lahko kemične, fizikalne ali biološke narave.

Vlažnost zraka: Za počutje telesa je zelo važna količina vlage v zraku. Hladen, vlažen zrak lažje prenašamo kot suh hladen zrak, vroč vlažen zrak pa silno moti termoregulacijo telesa, ker zmanjša možnost oddajanja toplote z izhlapevanjem in znojenjem (kri se pregreje, kapilare notranjih organov se razširijo, v njih zastaja kri; srce je dobiva premalo, zato pride do nezvesti).

Zračna toplota: nastaja od sončnega izžarevanja in izžarevanja od zemlje. Spremembe temperature imajo velik vpliv na organizem. Visoka temperatura povzroča širjenje kožnih kapilar, povišanje osnovne presnove, pospeševanje pulsa — vzdražljivost je nizka, puls pa počasen, znižanje metabolizma, padec števila levkocitov. Sluznica postane zaradi razširitve kapilar blede, ker je slabo prekrvljena, zato tudi neoporna.

Ventilacija delovnih prostorov: Ventilacija mora obnavljati zrak v zaprtih prostorih. Prirodno se zračni zaprti prostor skozi špranje zaradi razlike v pritisku in temperaturi.

Umetno ali mehanično zračenje se vrši z motornimi zračilnimi napravami oziroma klimatskimi aparati.

Z ventilatorji vpihavamo ali izsesavamo zaželeno količino zraka v smeri, ki jo določimo.

V motornih zračilnih napravah črpajo zrak z ventilatorji na prostem, ga filtrirajo, eventualno ogrevajo preko kaloriferjev in enakomerno porazdelijo po prostorih. Skozi drugo mrežo cevi pa odvajajo

skvarjen zrak v poseben zbiralec in odtod z ventilatorjem spet na prosto.

Klimatski aparati urejajo temperaturo, vlažnost in pritisk zraka ter njegovo fizikalno kemijsko sestavo (CO₂, smrad, prah). So dragi in precej komplicirani (v humidistatu razpršena voda hladi, vlaži in čisti zrak, eliminator izloča vodne kapljice, termostat ogreva zrak).

Ventilacija delovnih prostorov je zelo težka naloga. V delovnih prostorih pogosto nastajajo precejšnje količine strupenih plinov, hlapov, prahu, zato je treba te škodljive snovi vsaj razredčiti in dovajati dovolj svežega zraka. Po naših higienskih predpisih je minimalna kubatura na delavca 10 kubičnih metrov. Ker računamo, da je treba na eno uro za človeka 30 kubičnih metrov zraka, se mora torej zrak v eni uri trikrat obnoviti, če pa nastajajo v delovnih prostorih še strupeni plini in prah, pa celo šest- do desetkrat, izjemoma še večkrat. Kjer v delovnih prostorih pogoji niso taki, da bi se izrecno kvaril zrak razen normalno z dihanjem in prepiracijo, nam zadošča zračenje skozi okna in zračne jaške. Seveda pa v industriji težimo za tem, da vedno bolj in bolj uporabljamo razne sisteme mehanične ventilacije.

ROPOT

Ropot delavce utruja, povzroča živčno razstrojenost in po letih dela v ropotu se pojavijo tudi naglušnost in gluhoti. Z moderno tehniko se da ropot znatno ublažiti, je pa preprečevanje ropota zvezano s precejšnjimi stroški.

Iz vsega navedenga sledi: da bo utrujenost manjša in storilnost večja, je treba urediti delovno okolje. Preskrbeti moramo predvsem za dobro mikroklimo v delovnih prostorih (z mikroklimo mislimo temperaturo in vlago v zraku, gibanje zraka in primere prahu, plinov, hlapov in izparin v zraku ter toplotnega in drugega žarčenja), za pravilno razsvetljava in preprečevati ropot. Skratka, poskušati moramo čimbolj ublažiti negativne elemente, ki vplivajo na človekovo počutje in delovno storilnost.

-FD-

Ne le investicije, tudi življenjski standard je važen

(Nadaljevanje s 4. strani)

Sedanji način davka na dohodek destimulativno vpliva na investicijsko varčevanje, ker v praksi privede do tega, da imamo še vedno dve vrednosti dinarja, eno v materialnih stroških, drugo v dohodku.

Stalno se začenjajo nove investicije, ki niso dovolj preučene in ekonomsko utemeljene, zaradi slabe discipline na področju izvajanja investicij še vedno obstaja vrsta nezakonitih investicij.

Razprava je pokazala, da je za ureditev vprašanja investicij treba menjati tudi odnos v delitvi narodnega dohodka, ker je odstotek investicij v našem družbenem dohodku znatno previsok. Pri nas se potroši okrog 30 % narodnega dohodka za investicije, medtem ko bi vsaj teoretično bila maksimalna dopustna meja okrog 25 %, če bi se hoteli izogniti negativnim posledicam preobsežnega investiranja.

Do 25 % narodnega dohodka trošijo za investicije le nerazvite države, razvite države pa potrošijo znatno manjši odstotek.

Leta 1962 smo v slovensko gospodarstvo investirali 170 milijard din. Leta 1963 znašajo investicije 218 milijard din, kar predstavlja povečanje za 29 %. Če upoštevamo, da se je proiz-

vodnja napram letu 1962 povečala le za 14 %, vidimo, da stopnja porasta investicij ni v skladu s rastjo ustvarjenih sredstev. Omenjeno nesorazmerje neugodno vpliva na življenjski standard delovnih ljudi in povzroča dviganje cen. V letu 1963 so se neto skladi podjetij zvišali za 35 %. Čeprav je torej preostalo za delitev več sredstev, so osebni dohodki v glavnem stagnirali. Gornje dejstvo dovoljuje določene premike v korist osebnega standarda, seveda ob zoževanju investicijske fronte in uvedbi investicijskega varčevanja. Zavedati se moramo, da tudi ustreznega ureditev osebnih dohodkov pomeni zelo kvaliteto investicije, saj vzpodbuja k izkoriščanju notranjih rezerv, k višji proizvodnji in k razvoju gospodarstva kot celote.

S. J.

FOLIJA, TANKA KOT LAS

Firma Pittsburgh Engineering & Machine Co. je izdelala stroj za valjanje aluminjske folije, ki je tanjša od človeškega lasu. V minuti izdela stroj 610 m folije, ki je tako enakomerno debela, da tudi rentgenološka kontrola ne more najti napake. Debelina znaša le 0,006 mm.

Motiv iz Crikvenice

Pred velikimi in odgovornimi nalogami

31. marca so bile zaključene letne konference sindikalnih podružnic našega podjetja. Ker so tem konferencam prisostvovali le izvoljeni delegati, mislim da ni odveč o minulem delu SP in tudi sindikalnih pododborov seznaniti vse člane kolektiva

Delo sindikalnih podružnic v preteklem obdobju ni bilo tako uspešno, kot bi moralo biti in kot smo vsi pričakovali po izvršeni decentralizaciji sindikata. Vzrokov za neuspešno delo in nazadovanje je več, vendar bi tu navedel iz podanih poročil le nekaj najznačilnejših:

— podružnice (vodstva) so premalo delali s članstvom;

— članstvo sploh ni čutilo neposredne pomoči svoje sindikalne podružnice pri reševanju najrazličnejših problemov, bodisi to službenih v podjetju, bodisi tudi svojih osebnih;

— članstvo je bilo razdrobljeno na več pododborov, ki sploh niso izvrševali niti najosnovnejših sindikalnih nalog;

— delo v izmenah, tekoča dela na rekonstrukciji ter vsakodnevno vračanje članov kolektiva (večine) na njihove domove je gotovo oteževalo bolj redno delo sindikata in pravitako onemogočalo prirejanje prepotrebnih večkratnih sestankov ter ne nazadnje tudi precejšnja nezainteresiranost posameznih tovarišev v vodstvih.

DELO PODRUŽNIC MORA BITI NAČRTO

V poročilih so SP samokritično obdelale tudi subjektivne vzroke, ki so v veliki meri vplivali na to, da delo SP ni bilo dovolj aktivno, množično in uspešno. Glavna in bistvena napaka je bila prav gotovo že v tem, da si odbori oziroma podružnice ob prevzemu poslov in ob pričetku njihovega dela niso sestavili takega programa dela, ki bi mu bili kos in bi nato v teku leta delali načrtno in dosledno, ne pa, da so se prepustili stihiji in mrtvilu. Tako je pa bilo delo podružnice le kampanjsko (in še to ne), vrtele se je le okrog posameznih akcij, ni pa se razširilo in usmerilo na globlje politično delo s svojim članstvom in aktivnejše delo v organih delavskega in družbenega samoupravljanja.

Delovnemu kolektivu je potrebno nuditi čim več možnosti za izobraževanje, tako da bodo delavci vedno bolj razumeli in

spremljali gospodarstvo, upravljanje in vso problematiko podjetja. Sindikalne podružnice pa v preteklem obdobju na tem področju vsekakor niso delale ali pa mnogo premalo. Vse premalo so se pojavljale kot pobudnik za dvig produktivnosti in izboljšanje delovne discipline ter so vedno čakale le na neke direktive od zgoraj, kar razumljivo pomeni, da niso razumele namena decentralizacije. Kajti prav z izboljšanjem delovne discipline tudi še lahko dvignemo produktivnost dela ter sorazmerno s tem tudi višino našega dohodka. Vsak član kolektiva bi moral vedno in povsod ravnati kot dober gospodar; zavedati bi se moral, da se lahko doseže večji dohodek kolektiva kot celote, tako tudi pomenznika le s smotrnim, razumnim in skrbnim gospodarjenjem, z nenehnim odkrivanjem notranjih rezerv, z varčevanjem materiala, čuvanjem in vestnim vzdrževanjem strojev ter z dvi-

gom produktivnosti dela. Sindikalne podružnice bodo morale v bodoče prav na tem področju resnično razširiti svojo aktivnost, postati pobudnik in uvesti vzgojno delo med članstvom prav v tej smeri.

KOLEKTIV NAJ SE VKLJUČI V SINDIKALNO DELO

Ideološko-politično in splošno izobraževalno delo s člani kolektiva je prav gotovo ena izmed važnih nalog sindikata. Če pogledamo nazaj na preteklo delo SP, lahko ugotovimo, da po tej plati niso storile skoraj ničesar. Novoizvoljena vodstva bodo morala v to delo vložiti več truda ter res že enkrat pričeti z naravnim delom za ideološki in tudi splošni inteligenčni dvig svojega članstva. Postaviti si bodo morali tak program dela, kakršnemu bodo lahko tudi kos in ga dosledno izvajali. **Zelo važna naloga je tudi to, da se kolektiv aktivizira in vključi v sindikalno delo.** Seveda je pri vsem treba

s posluhom ugotoviti želje članstva in pričeti z delom, ki bo za vso članstvo zanimivejše in manj zahtevno. Med razpravo so mnogi diskutanti res kritično in samokritično obravnavali slab potek razprav o našem statutu (posebno še v EE glinice), ki niso povsem zadovoljive, čeprav je bila dana možnost slehernemu članu kolektiva od dneva, ko so dobili osnutke statutov v svoje roke. Letnemu oddihu in rekreaciji je bilo posvečeno precej pozornosti, predvsem še, odkar je podjetje kupilo še en počitniški dom in je s tem dana večja možnost, da se ga posluži čimvečje število naših članov. Formiranje dveh rekreacijskih centrov v Stubiških toplicah in ob Negovskem jezeru pa daje še širše možnosti za enodnevne izlete v naravo, kjer se bodo lahko prijetno odpočili in si nabrali novih moči za nadaljnje izvrševanje proizvodnih nalog. Če na koncu na kratko strnemo misli, povedane v poročilih in razpravah, čakajo sindikalne podružnice, njihova vodstva in članstvo pri bodočem delu predvsem nasled-

nje zahtevne in odgovorne naloge:

— pritegniti k aktivnemu sindikalnemu delu čim večje število članov našega kolektiva;

— organizirati čim širše ideološko-politično, družbeno-ekonomsko in splošno izobraževalno delo s članstvom;

— sindikalne podružnice naj postanejo mobilizator kolektiva; spodbujajo naj članstvo, da se loti problemov produktivnosti dela in discipline;

— sindikalne podružnice naj razvijejo in okrepijo svojo dejavnost na področju izboljšanja družbenega življenja kolektiva, naj poiščejo vse možnosti, da se članom kolektiva nudi v prostem času primerno razvedrilo in možnosti za kulturno izživljanje.

Skratka, sindikalne podružnice se naj vključijo kot pomembna in prodorna politična sila v življenje, prizadevanje in napore našega delovnega kolektiva.

Pred nami je V. kongres ZSJ in prepričan sem, da nam bo nakazal, kje in kako se naj lotimo reševanja problemov, če jih že sami ne vidimo. Delo, ki nas čaka v prihodnji mandatni dobi, bo vse prej kot lahko, toda če bomo pričeli z aktivnejšim delom, uspeh prav gotovo ne bo izostal. M. F.

Proizvodnja aluminija v ZDA

Združene države Amerike so eden največjih proizvajalcev aluminija, saj znaša letna produkcija nad 2.500.000 t aluminija.

Glavni proizvajalci so:

1. ALKO z 900.000 t Al/letno,
2. Raynolds s 700.000 t Al/letno,
3. Kaiser s 609.000 t Al/letno.

s tem, da družba Kaiser povečuje svojo proizvodnjo aluminija za 145 t.

Družba Kaiser ima štiri tovarne za proizvodnjo aluminija:

- v mestu Shalmette v državi Luisiana, v mestu Takoma v državi Washington, v mestu Spakane v državi Washington, v mestu Rawenswood v državi West Virginia.

Ta družba ima tudi dve tovarni za proizvodnjo glinice s skupno kapaciteto 1.400.000 t glinice letno, in to v mestu Baton Rouge v državi Luisiani in v mestu Gramercy v državi Luisiani.

Potreben boksit za proizvodnjo glinice dovaža iz otoka Jamaike. Ta boksit je odlične kakovosti. Tovarna aluminija, ki jo prikazuje slika, je last firme Kaiser Aluminium & Chemical Corporation in leži v kraju Rawenswood ca. 60 milj od mesta Charleston. Naselje tovarne je od tovarne oddaljeno ca. 6 milj.

Tovarna aluminija ima sledeče objekte:

1. elektrolize z livarno,

2. valjarno,
3. tovarno za predpečene elektrode — anode,
4. tovarno za phalno maso.

Zadnja dva objekta sta polno avtomatizirana.

Objekt elektrolize ima 8 hal dolžine ca. 360 m, širine 16,5 m in višine 10,3 m. Stavba je iz železne konstrukcije. Po dve hali tvorita po eno serijo peči. V vsaki hali je le po en red peči, in to po številu 84, tako da ima ena serija skupno 168 peči.

Elektroliza je pričela s proizvodnjo:

- prva serija novembra 1957,
- druga serija junija 1958,
- tretja serija maja 1959,
- četrti serija junija 1959,

predvidena gradnja pete serije leta 1962.

Vsaka serija peči se napaja preko živosrebrnih pretvornikov napetosti 750 V in jakosti 85.000 Amp. (prvotno 73.000 Amp.). Izmenično napetost dobi tovarna direktno iz termocentrale, ki je oddaljena od tovarne okrog 6 milj. Izpadov električne energije ali ukinitve sploh ne poznajo. Napetost daljnovoda znaša 138 tisoč voltov ter se transformira na 13.000 V. Cena toka je po kWh 0,004 dolarja. Pri dobavih energije iz vodnih central pa je cena toka od 0,002 do 0,003 dolarja. Peči se bistveno razlikujejo od naših, ker ne uporabljajo za anodo Soderberg maso, temveč predpečene anode na vsaki strani peči po 10 kosov.

Peči so postavljene povprečno na os hale in so popolnoma zaprte, kar omogoča zelo dobro odsevanje nastalih plinov. Nad vsako pečo je zgrajen bunker za glinico. Ti bunkerji se polnijo s pomočjo dvigala iz glavnega bunkerja glinice, ki je na koncu vsake hale. Glinico dovažajo v posebnih vagonih kapacitete 100 t. Iz dna teh vagonov se spušča na gumi-transportni trak in dovaja v posamezne bunkerje pri halah. Polnjenje glinice v peči je zaradi tega zelo enostavno.

Pravega prebijanja skorje ni, temveč delavec s pomočjo navadnega vzvoda, ki je pritrjen v sami peči, zrahlja skorjo brez težave. Črpanje aluminija v peči opravljajo dnevno iz vseh peči. Ker je korito peči višje od črpalnih loncev, so lonci odprti. Lonce prenaša po hali dvigalo, na koncu hale pa jih prevzame viličar in jih po hodniku odvaža v livarno.

En kraj hale služi za odvoz tekočega aluminija in odvoz izrabljenih anod ter dovoz novih anod. Drugi kraj hale služi za dostavo glinice (silos za glinico), odvoz

in dovoz kompletne elektrolizne peči zaradi remonta. Žerjav dostavi kompletno peč na kraj hale na posebno vozilo in jo odpelje v prostor za remont električne peči.

Pomik anode je pnevmatski za vse anode. Posamezne anode se prestavljajo ročno s pritrjevanjem z vijakom. Na vsaki peči se dnevno izmenjavata dve anodi tako, da je v desetih dneh izmenjano vseh 20 anod.

Katodne omare so znatno nižje od naših in so zelo enostavne, brez posebnih ojačanj. Velikost železne omare dolžina 6,16 m, širina 2,7 m in višina le 0,776 m. Dno peči v višini 6,5 cm tvori nasip glinice. Namesto katodnih blokov uporabljajo phalno maso tako, da se železni katodni klini, ki so okroglega preseka, sphajo v katodo v višini 16,6 cm od dna peči. Phalni del katode ima višino 35,5 cm. Samo korito peči ima globino 35,6 cm, kjer tvori tekoči aluminij višino 15,2 cm, a topilo 20,3 cm. Trajnost peči je 3—4 leta. Izdelava katodnega dela peči s phalno maso je za 75% cenejša kakor z anodnimi bloki. Peči so montirane na I. nosilcih, s strani pa so peči objete v železne okvire, ki preprečujejo, da se peči preveč ne izvijajo. V delavnici imajo posebno, zelo enostavno napravo za ravnanje zvrtih katodnih delov. Peči so razmaknjene za 1 m, prostor med pečmi služi za hodnik. Anoda se sestoji iz 2-krat po 10 predpečenih anodnih blokov dimenzije 80×40×20 centimetrov, ki jih izdelujejo v lastni tovarni, ki je polno avtomatizirana, tako za proizvodnjo osnovne mase, prešanje v bloke, predpečenje, žarenje in montiranje na bakrene tokovodnike. Po mišljenju strokovnjakov te tovarne imajo predpečene elektrode določene prednosti pred anodami iz Soederberg mase, čeprav je trenutna investicija za predpečene elektrode nekaj višja.

Prednosti so:

boljše izkoriščanje toka, manj dima in prahu, lažja manipulacija in start peči, hitra ugotovitev slabih anodnih blokov in izmenjava le-teh, odpadejo vse naprave za prebijanje skorje, manj zaposlenih po enoti.

Normativi

Pri prvotni amperazi 73.000 amp. je bila poraba električne energije 15,4 KW/t Al. Pri kasnejši povečani amperazi na 83.000 amp. je sicer poraba električne energije narasla na 16,3 KW/t Al, vendar je to povišanje še vedno rentabilno zaradi večje produk-

cije aluminija in razmeroma nizke cene električne energije.

Poraba anodne mase (predpečenih anod) znaša 490 kg/t aluminija.

Povprečni napon po peči 4,68 V. Delovna napetost peči je 4,5—5 V.

Poraba kriolita 1,5—1,7 kg/t aluminija.

Poraba fluorida 2,5—2,8 kg/t aluminija.

Kvaliteta aluminija 99,84%.

Poraba delovne sile za eno serijo, to je 168 peči in s proizvodnjo okrog 36.500 t aluminija letno:

glavni mojster	1
izmenski mojster	1×4=4
anodar	4×4=16
črpalec aluminija	1×4=4
elektrolizer	12×4=48
žerjavovodja	2×4=8

Skupaj 20×4=81 (80+1)

Za vsako serijo peči imajo rezerve 2,5 delavcev, kar da za štiri serije 10 delavcev.

Delovni čas: 42 ur.

Zanimivo je tudi, da zlitine v grobem pripravljajo že v elektrolitskih pečeh, ki so za to določene.

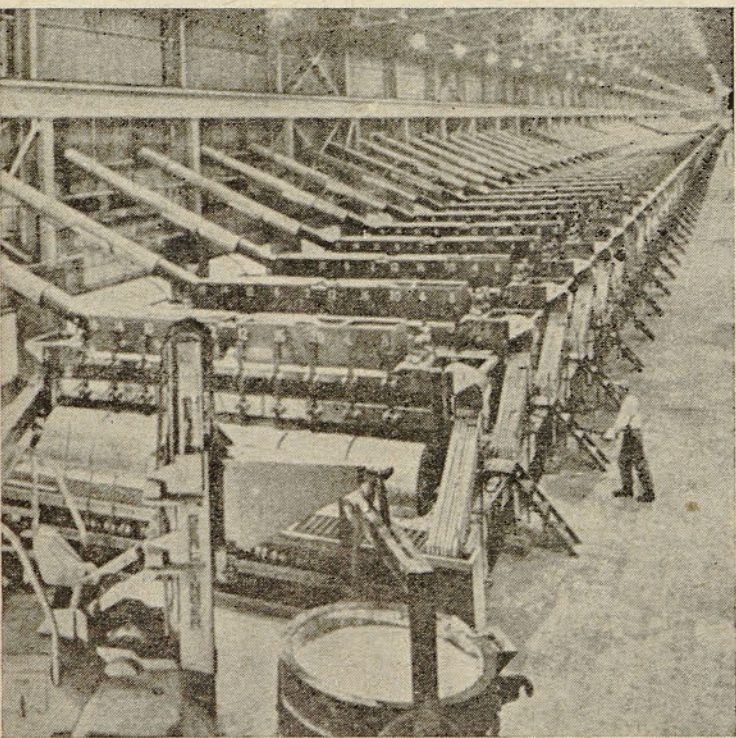
HTV služba

Zanimiva je ureditev HTV službe. Ne obstaja državna inšpekcija, temveč so privatne ali pa privatno-državne ustanove, ki se ukvarjajo z vprašanji zaščite tako tehnično kakor znanstveno. To se pravi, sestavljajo pravila, predlagajo in raziskujejo zaščitna sredstva, izdajajo propagandni material, dajejo nasvete in predloge. Imajo tudi svoje inšpektorje, ki obiskujejo tovarne ter dajejo predloge in navodila v zvezi z zaščito. Podjetja niso primorana, da se ta navodila oziroma priporočila upoštevajo, vendar če pride do nesreče, je arbirer ta inšpektor in kolikor tovarna ni upoštevala nasvetov inšpekcije, nosi vse odgovornosti in, kar je glavno, vse gmotne stroške. Zato vsa podjetja strogo spoštujejo dane nasvete in navodila.

Osnovno načelo je, delavca nenehno prepričevati in opozarjati, da je HTV zaščita njemu v korist, stalno učiti in usposabljanje delavca v varnostni službi.

Veliko pozornost posvečajo propagandi. Delavci stalno dobivajo brošure, letake in navodila, kako se čimbolj zavarujejo pri delu. Formen — mojster (predelavec) je odgovoren poleg proizvodnje tudi za HTV v svojem delokrogu. Vsi morajo imeti predpisani tečaj in izpit iz HTV službe, brez tega ne morejo zasedeti mesta mojstra.

Na vsakem vhodu v obratne (Nadaljevanje na 7. strani)

Hala elektrolize v tovarni aluminija družbe Kaiser, Rawenswood

(Nadaljevanje)

DOBRO SE PRIPRAVIJO
NA ZIMO

Proizvodnja aluminija v ZDA

Kazni so:

1. ustni opomin mojstra,
2. prijava na HTV in pismeni opomin,
3. druga prijava na HTV in za 3 dni odstranitev z dela.

1. manj nesreč,
2. prijetneje je delati in zara-
- di tega je
3. večja storilnost.

An aerial photograph of the Krasnodar industrial complex. The image shows several large industrial buildings and structures. Labels in Russian point to specific areas:

- Силикатный завод (Silicate plant)
- Электростанция (Power station)
- Углеродистый завод (Carbon plant)
- Политехнический институт (Polytechnical institute)
- Литейный завод (Foundry)
- Углеродистый завод (Carbon plant)

Tovarna aluminija družbe Kaiser v Rawenswoodu
Letna proizvodnja: 145.000 ton aluminija

O DELU STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Organiziranje vsakodnevne pomoči družini, delovnim ljudem, mladini in drugim. Skrb za ostale potrebe prebivalcev in okolja, kakor so urejanje cest četrtega reda, poti, parkov, vzdrževanje raznih rekreacijskih prostorov, ki so potrebni za življenje delovnih ljudi izven delovnega časa, otroška igrišča, klubi itd.; organizira servise za pomoč hišnim svetom pri vzdrževanju in

SMOTRNO VZDRŽEVANJE AVTOKLAVOV

Membranskih črpalk so imeli do sedaj pet, sedaj montirajo šest. Z njimi nimajo ravno več njih težav, saj na leto uporabijo okoli 50 membran. Z eno črpalko obratujejo kolikor je mogoče dalj časa, tako da včasih teče ena črpalka tako dolgo, dokler je vrsta v pogonu, tako so izjavili delavci, ki so tam zaposleni, preveriti pa jih nismo mogli za-

SEPARACIJA JE GRAJENA KAKOR NAŠA...

(Nadaljevanje sledi)
K. A.

NAJDALJŠA CEV

V ZDA: ŽE 20 REAKTORSKIH CENTRAL

V ZDA je do sredine leta 1963 obratovalo 20 reaktorskih central s skupnim učinkom 913 MW. 10 central s skupnim učinkom 1.050 MW je pa še v gradnji.

Svet stanovanjske skupnosti je na svoji zadnji seji sprejel tudi delovni načrt za tekoče leto, ki temelji na dosedanjem praktičnem delu in potrebah kraja ter je tudi v skladu s programom dela krajevnega odbora SZDL. Iz delovnega programa je razvidno, da naselje nima najpotrebnejših komunalnih in drugih objektov kot so zgradbe za otroško varstvo, trgovski ustanovi, primernih prostorov, prostorov za delo z mladino, pionirji in za ostala društva. Naselje Kidričevo I ni zaključeno in mu manjkajo navedeni objekti ter ureditev samega naselja (ceste, poti, parki). (Nadaljevanje na 8. strani).

Personalne spremembe

Člani kolektiva, ki dopolnijo v aprilu 1964 najdaljšo neprekinjeno dobo v tovarni:

18 let: Pfeifer Anton, nastopil službo 25. IV. 1946.

17 let: Hojnik Franc, Jakomini Ivan, Bezjak Janez, nastopili službo 14. IV. 1947; Kampl Ivan 1. IV. 1947; Lašič Franc 14. IV. 1947; Lenart Janez 8. IV. 1947; Mojzer Emil 15. IV. 1947; Skledar Štefan 16. IV. 1947; Vrtič Franc 5. IV. 1947 in Zadnik Angela 9. IV. 1947.

16 let: Berabič Franc, nastopil službo 2. IV. 1948; Belič Ivan 26. IV. 1948; Car Jožef 24. IV. 1948; Duh Franc 19. IV. 1948; Draškovič Anton 22. IV. 1948; Frček Jožef 19. IV. 1948; Galun Jakob 21. IV. 1948; Goljat Franc 21. IV. 1948; Mar Vinko 17. IV. 1948; Nadelberger Anton 26. IV. 1948 in Nežmah Štefan 26. IV. 1948.

15 let: Kostanjevec Ivan, nastopil službo 20. IV. 1949 in Prešček Franc 28. IV. 1949.

14 let: inž. Tonejc Stane ponovno nastopil službo 1. IV. 1950.

13 let: Kota Ivan, nastopil službo 2. IV. 1951; Kores Janez 6. IV. 1951 in Rak Ernest 2. IV. 1951.

12 let: Kokol Rudolf, nastopil službo 1. IV. 1952.

11 let: Acimović Matilda, nastopila službo 1. IV. 1953; Bevc Martin 24. IV. 1955; Spolenak Jakob 1. IV. 1953; Spolenak Karel 1. IV. 1953 in Vedernjak Stanislav 24. IV. 1953.

NOVI ČLANI KOLEKTIVA:

Vodušek Hinko, elektro tehnik, Horvat Doroteja, delavka, Doberšek Alojz, ključavničar, Žumer Franc, delavec, Emeršič Alojz, delavec, Robič Jože, ključavničar, Rižner Jože, finomehanik, Gerjevič Ivan, strojni tehnik, Jus Vilbald, delavec, Peinkihar Anton, delavec, Novak Adolf, delavec, Premzl Ivan, delavec, Medved Ivan, delavec, Meško Ivan, delavec, Vidovič Anton, delavec, in Brmež Jože, elektroinstalater.

ODSLI IZ PODJETJA:

Bauman Jože, Teodorovič Čedomir, Dolinar Filip, Trol Anton, Zunkovič Franc, Koderman Jakob, inž. Lah Martina, Lah Konrad, Rajher Vojteh, Arnuš Franc, Gradišnik Janez, Bokša Vinko, Rosenfeld Lovro, Selinšek Valter in Štruel Magdalena.

NAŠI PETDESETLETNIKI:

Brglez Alojz, rojen 3. IV. 1914; Čuček Feliks, rojen 24. IV. 1914 in Tili Rudolf, rojen 18. IV. 1914.

POROČILI SO SE:

Ahec Franc iz PE elektrolize in Majcen Helena iz PE el. vzdrževanja; Pešek Jože iz gradbene sekcije.

NOVI DRUŽINSKI ČLANI:

Weissbacher Franc je dobil Franca, Kmetec Anton — Stojana, Dobnik Emilija — Daniela, Kirbiš Alojz — Dragico, Sitar Stanislav — Srečka, Unuk Vladimir — Danico, Ilesič Vladimir — Vladimírja, Kokot Jože — Jožeta, Svenšek Alojz — Alojza in Mesarec Ivan — Stanka.

M. T.

KINO SPORED ZA MAJ 1964

1.—2. SVOJEGA TELESA Gospodar, jugoslovanski črno-beli film.

6.—7. AS ASOV, italijanski kinemaskopski črno-beli film.

9.—10. TIHOTAPSKI ZALIV, ameriški kinemaskopski barvni film.

13.—14. NOČNI DIREKTOR, ruski barvni film.

16.—17. SEDEM IZZIVALCEV, italijanski kinemaskopski barvni film.

20.—21. SLEPI MUZIKANT, ruski barvni film.

23.—24. SKRIVNOST Y, zahodnonemški barvni film.

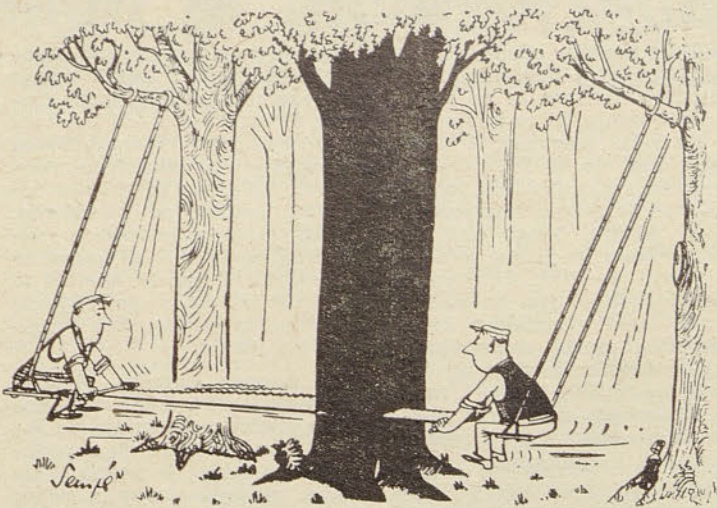
27.—28. LOPOVI Z VELIKIM SRCEM, francoski črno-beli film.

30.—31. LAŽNA POROKA, špansko-italijanski kinemaskopski barvni film.

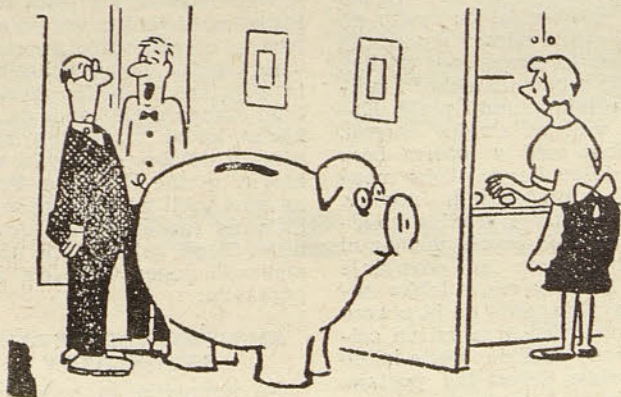
Poštenega najditelja, ki je našel rjavo usnjeno rokavico na cesti med obratno ambulanto in plinarno, prosim, da jo vrne. Rokavico sem izgubil dne 31. marca 1964 med 21. in 22. uro.

Martinkovič Vlado, strojnik fenola v plinarni

HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR

Avtomatizacija

— Sklenila sva, da bova varčevala za avto.

NK „Aluminij“ v spomladanskem tekmovanju

V spomladanskem delu nogometnega tekmovanja v SNL je naše nogometno moštvo do sedaj odigralo štiri prvenstvene tekme, in sicer dve na domačem igrišču, dve pa v gosteh. Izkupek iz teh tekem sicer ni največji, vendar, če pomislimo, da je naše moštvo novinec v SNL, to se pravi skoraj brez vsake rutine za taka tekmovanja, lahko trdimo, da je bilo dosedanje tekmovanje vendarle uspešno. To trditev krepi dejstvo, da je naše moštvo imelo prav v začetku zelo močne in nekompromisne nasprotnike, saj se dva od njih borita za naslov prvaka v SNL.

Morda bi se delo kaj več doseglo, vendar moramo pomisliti, da so bile vse tekme odigrane na zelo razmočenih igriščih in pri neverjetno slabih vremenskih prilikah. Igralci so morali vložiti vse svoje sile in biti skrajno požrtvovalni, da so lahko kljubovali močnemu nasprotniku in slabemu terenu.

Kljub tej ugotovitvi pa je vendar nujno potrebno, da takoj v začetku preudarno razmotrimo, kaj je bilo dobro in kaj ne, če hočemo, da si bomo poleg ugodnega mesta v tablici prvenstva priborili tudi sloves borbene in fair enajstorice, kar pa je morda najvažnejše.

Če analiziramo vse dosedanje nastope naših nogometašev, vidimo, da je trud naših trenerjev imel večje uspehe pri strokovnem usposabljanju igralcev, kot pa vsi nasveti in napotki odbornikov, kako se mora fair igralec obnašati do svojega soigralca, do nasprotnega igralca, zlasti pa še do sodnika. V tej smeri bo potrebno opraviti še mnogo intenzivnega dela ter prepričevanja in če bomo s tem uspeli, je to že pol uspeha.

O tekmi, ki jo je naša nogometna enajstorica odigrala proti NK »Železničarju« 15. marca in jo odločila v svojo korist s 3:1, je dnevno časopisje dokaj neugodno pisalo in slabo ocenilo igro naše enajstorice, kar zadeva lepoto igre. Ali je to potrebno?

Se slabše je bilo mnenje dnevnega časopisja glede igre našega moštva v tekmi proti NK »Kladivar« iz Celja, ki jo je naše moštvo izgubilo z 0:2. Kljub temu, da so bili nekateri igralci našega moštva žrtve skrajno grobe igre igralcev NK »Kladivar« v tej

tekmi, je vendar dnevno časopisje pisalo o grobi igri naših igralcev. Zakaj? Zato, ker naši igralci še vedno ne vedo, da imajo opraviti z izkušenimi igralci, ki so večji v vseh nedovoljenih posegih, ki jih sodnik niti ne vidi niti ne registrira. Na te posege naši igralci odgovarjajo tako, kot bi se trudili, da si pridobijo sloves najbolj grobega moštva v SNL. To je nepotrebno in popolnoma napotno. Naš igralec mora biti ob vsaki priložnosti in v vsakem primeru fair in borbena športnik. Z vsakim nepremišljenim izpadom proti nasprotnemu igralcu ali pa sodniku koristi samo in vedno le našim nasprotnikom. Naš igralec mora pomisliti na to, da je v tem tekmovanju še vedno novinec in da je morda kriterij ocenjevanja zanj nekoliko strožji kot pa kriterij ocenjevanja za že poznane igralce v SNL.

Ako se bo naš igralec pridrževal teh napotkov, bodo odpadla vsa nepotrebna izključevanja in prepovedi igranja, ki v prvi vrsti preprečujejo uspešno tekmovanje celotnega moštva. Vsaka prepoved igranja izurjenemu igralcu ima lahko za posledico neuspeh, razburja duhove in ustvarja nenormalne in nezdružive odnose v igralnem kolektivu. Zato je potrebno vsako dejanje samokritično preceniti.

Posebno je treba pa obsoditi dogodek, ki se je zgodil v Trbovljah v tekmi proti NK »Rudar« 5. aprila. V tej tekmi je naše moštvo pokazalo izredno lepo in borbena igro in bi lahko pri gledalcih v Trbovljah zapustilo nadvse ugoden vtis, če ne bi bilo prišlo do nerazumljivega telesnega obračunavanja med našim igralcem in igralcem NK »Rudar«. Res je dal povod igralcu NK »Rudar« s svojim grobim izpadom proti našemu igralcu, vendar mislimo, da je sodnik tisti, ki bi moral razsojati in ki tudi razsoja ob takih prilikah. V nobenem primeru pa ni in ne sme biti igralec tisti, ki si prilasča pravico razsoje ali pa celo grobega povračila, kot se je to zgodilo od strani našega igralca v tekmi v Trbovljah. Zaradi tega izpada bo naš igralec zanesljivo kaznovan s prepovedjo igranja za daljšo dobo.

Vprašam, kdo ima sedaj koristi od tega? Mi vsekakor ne. Izgubili smo za daljši čas dobrega

O delu stanovanjske skupnosti

(Nadaljevanje s 7. strani)

NASELJE I BOMO POLEPŠALI

Velika neurejenost je tudi v naselju II. V preteklem letu smo imeli velik problem s kanalizacijo v tem naselju, ker je bila zamašena in je bilo potrebno hitro ukrepati. Z občinsko skupščino je bilo dogovorjeno, da se najame kredit v višini 3 milijonov dinarjev iz stanovanjskega sklada občine Ptuj in da se tako uredi kanalizacija. Do sedaj je bilo porabljenih okrog milijon dinarjev ter je ostalo še nekaj sredstev neuporabljenih, ki jih nameravamo še porabiti za dovršitev kanalizacijskih del, za prezdavo zidanic ter jih opremiti s prhami in s po eno kopalnico. Zagotoviti bomo morali sredstva za popravilo stanovanjskih hiš, predvsem dimnikov, streh, fasad in zamenjavo dotrajalnih lesenih delov. Urediti bomo morali ceste in navoziti gramoz, postaviti cestne prometne znake ter urediti cestno razsvetljavo.

V naselju I mislimo letos pričeti saditi lepota drevesa in cvetlično grmičevje. Prav tako bomo dokončno uredili kopalnice, za katerega je centralni delavski svet odobril namenska sredstva. Občinska skupščina Ptuj nam je zagotovila sredstva za razsvetljavo do kina. V naselju bomo morali pričeti urejati avtobusno postajo in kiosk za prodajo časopisov, cigaret in drugega.

Skrbeti bo potrebno tudi za smotrno uporabo sredstev hišnih svetov, ki bodo morali iz lastnih sredstev in sredstev najetih po-

sojil vzdrževati vse stanovanjske hiše.

Po delovnem načrtu bi morala stanovanjska skupnost za l. 1964 imeti zagotovljenih okrog 86 milijonov dinarjev, če hoče načrt uresničiti. Nadaljevati je potrebno z ustanavljanjem servisnih služb in jih čim bolj približati prebivalcem.

Zato bo treba zagotoviti primeren strokovni kader, pogoj pa je, da se uredijo primerne delavnice.

V tem letu je potrebno urediti tudi vprašanje lastništva zemljišč, ki so in še bodo dana v upravljanje stanovanjski oziroma krajevni skupnosti. Urediti je potrebno prenos zemljišč med četvorčki in dela parcel, na katerih so vrtovi, ki bi naj bili dodeljeni stanovanju. Po sprejemu statuta krajevnne skupnosti bo potrebno izvoliti v organe skupnosti vse tiste, ki lahko in hočejo s svojim delom uresničevati naloge skupnosti. Ti organi (svet, izvršilni odbor) pa vsekakor tega dela ne bodo zmogli, zato se bo delo vedno razvijalo prek komisij, odborov in drugih organov, v katerih naj bo čim večje število prebivalcev. Vse te spremembe pa ne smejo vplivati na že začrtano pot stanovanjske oziroma krajevnne skupnosti. To pot bomo uresničili s pomočjo vseh subjektivnih sil.

Še tesneje bo potrebno sodelovati z družbeno političnimi činitelji, zlasti s SZDL, ZKJ, ZMS, ZB, DPM in drugimi ter z gospodarskimi organizacijami na našem območju.

K. F.

Uspešna intervencija vratarja »Aluminija« Krambergerja in vrata so rešena